

พ.ย 122197

ม 190668

รายงานการวิจัย
เรื่อง

กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

Cost Accounting Process of Rice Based on Sufficiency Economic
Concept of Khao Village, Tambon Khao Amphoe Muang,
Mahasarakham Provice.

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

นางสาวจรรุวรรณ บุตรสุวรรณ

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	
รับ	17 พ.ค. 2560
วันลงทะเบียน	
เลขทะเบียน	ว. 250043
เลขเรียกหนังสือ	659.42 ๑2740

2558

๐2

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีงบประมาณ 2557)

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยเล่มนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่ง จากบุคคล
ทั้งหลาย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ใหญ่บ้านและแม่ผู้ใหญ่บ้านเขวา รวมถึงชาวบ้านเขวา ที่ได้กรุณา
ให้ความอนุเคราะห์และสละเวลาให้ข้อมูลและจัดทำบัญชีครัวเรือนซึ่งประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คณะบดีคณะวิทยาการจัดการ และอาจารย์ในสาขาวิชาการบัญชีทุกท่าน
ที่คอยเป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือ และเป็นแรงสนับสนุนในการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และ
ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่าและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่สนับสนุนทุน
วิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

คุณค่าและประโยชน์จากวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา
ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิต
ซึ่งผู้วิจัยจะนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาการทำงานให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และ
ประเทศชาติสืบไป

จารุวรรณ บุตรสุวรรณ

2557

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ขอบเขตการวิจัย	2
กรอบแนวคิดงานวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
ประวัติความเป็นมาของชาบ้านเขวาสีอุบล	5
ความหมายและความสำคัญของต้นทุน	8
กระบวนการของการบัญชีต้นทุน	10
ส่วนประกอบต้นทุนการผลิต	11
การจัดประเภทต้นทุนเพื่อการวางแผน ควบคุม และการตัดสินใจ	13
ความรู้เกี่ยวกับการทำนา	17
แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	26
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล	26
เครื่องมือในการวิจัย	28
การสร้างเครื่องมือการวิจัยการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	31
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
 บทที่ 4 ผลการวิจัย	 34
 บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 45
สรุปผลการวิจัย	45
อภิปรายผล	46
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	48
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	48
 บรรณานุกรม	 49
บรรณานุกรมภาษาไทย	49
 ภาคผนวก	 50
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
ภาคผนวก ข ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย	58
ภาคผนวก ค ตัวอย่างเอกสารเกี่ยวกับงานวิจัย	60
 ประวัติผู้วิจัย	 68

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์	34
4.2	ข้อมูลเกี่ยวกับอายุของผู้ตอบแบบสำรวจ	34
4.3	ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสำรวจ	35
4.4	จำนวนข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนที่ดินทำการเกษตร	35
4.5	จำนวนข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้	36
4.6	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ต้นทุนข้าวโดยรวมและเป็นรายด้าน	40
4.7	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ต้นทุนข้าวด้านวิทยากร เป็นรายข้อ	40
4.8	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ต้นทุนข้าวด้านความรู้ความเข้าใจเป็นรายข้อ	41
4.9	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ต้นทุนข้าวด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเป็นรายข้อ	41
4.10	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี ต้นทุนข้าวด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับเป็นรายข้อ	42
4.11	สรุปผลของกระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงของประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัด มหาสารคาม	42
4.12	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ	43
4.13	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชี เกี่ยวกับข้าว จำแนกตามอายุ	43
4.14	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชี เกี่ยวกับข้าว จำแนกตามระดับการศึกษา	44
ก.1	ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	59

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1.1	กรอบแนวคิดงานวิจัย	3
2.1	แผนที่บ้านเขวา	7
2.2	ต้นทุนการผลิต	12
2.3	แสดงลักษณะของต้นทุนผันแปรรวมและต้นทุนผันแปรต่อหน่วย	13
2.4	แสดงลักษณะของต้นทุนคงที่รวมและต้นทุนคงที่/หน่วย	14
3.1	ขั้นตอนวิธีการดำเนินงานวิจัย	27
4.1	การอบรมเตรียมความพร้อมโดยการสำรวจ	36
4.2	รูปแบบสมุดบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว	37
4.3	อบรมเกี่ยวกับการจดบันทึกรายรับรายจ่ายการทำนา	38
4.4	การติดตามและประเมินผลการจดบันทึกบัญชีเกี่ยวกับข้าว	39

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การประกอบอาชีพ ประชากรในพื้นที่ตำบลเขวาสันใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน สถานภาพครอบครัวที่ยากจน ลำบาก ถ้าหมอดอาชีพการทำนา แล้วประชาชนส่วนใหญ่ก็มีเงินได้จากการที่ลูกไปทำงานต่างจังหวัด ส่งเงินมาให้ใช้จ่ายในครอบครัวแต่ละเดือน จึงทำให้ประชาชนบางครัวเรือนมีสภาพครอบครัวที่ยากจน และลำบาก เป็นผลมาจากการทำนาแล้วไม่มีกำไร เพราะประชาชนไม่สามารถรับรู้ต้นทุนการทำนา จากการสอบถามพบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่มีการจดบันทึกเกี่ยวกับการทำนา เพราะมีแต่รับรู้รายได้เมื่อมีการขายข้าวเท่านั้น จึงทำให้ชาวบ้านไม่มีการวางแผนรายจ่ายเกี่ยวกับการทำนา จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว เป็นไปตามแนวทางที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเขวาสันใหญ่กำหนดกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน สร้างชุมชนน่าอยู่และสังคมที่สงบสุข และจิตใจส่งเสริมอาชีพ สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว สร้างและขยายโอกาสในการเข้าถึง หลักประกันสังคม เพื่อส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเศรษฐกิจชุมชน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของสินค้าเกษตร ส่งเสริม การรวมกลุ่มของเกษตรกร พัฒนาเกษตรอินทรีย์ ชีวภาพ การเกษตรปลอดภัย จากสารพิษเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน พัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเขวาสันใหญ่ : 2556) การบัญชีต้นทุนเป็นการรับรู้กระบวนการตั้งแต่รายจ่ายเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมใน การทำนาจนกระทั่งเสร็จสิ้น พร้อมทั้งจะขายสินค้านั้นได้ การรับรู้ต้นทุนมิใช่เฉพาะจะรับรู้เพียงแค่งรายจ่าย เท่านั้น จะต้องมีการแบ่งแยกรายจ่ายออกเป็นต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ เพื่อให้เกษตรกรชาวนามีการวางแผนและควบคุมต้นทุนที่เกิดขึ้นได้ เพื่อใช้เป็นแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยการนำหลักการวิธีการเกี่ยวกับการเรียนการสอนด้านการบัญชีต้นทุนมาปรับใช้ในการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้าน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำบัญชีและสอดคล้องกับบัญชีครัวเรือน

ตำบลบ้านเขวาสันใหญ่มีทั้งหมด 24 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 14,332 คน โดยแยกเป็นชาย 7,104 คน หญิง 7,228 คน และมีจำนวนครัวเรือน จำนวน 3,792 ครัวเรือน การประกอบอาชีพ ประชากรในพื้นที่ตำบลเขวาสันใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และบางหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน คือการปั่นหม้อ ที่หมู่บ้านปั่นหม้อ หลังฤดูทำนา ทำไร่ ประชากรจะไปทำงานรับจ้างที่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง พื้นที่ในตำบลเขวาสันใหญ่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน คือ กลุ่มหาธาตุ (ปรารังค์ภูบ้านเขวาสันใหญ่) ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 18 ทำด้วยศิลาแลงเป็นรูปกระโจมสี่เหลี่ยม สูงจากพื้นดินถึงยอด 4 วา กว้าง 2 วา 2 ศอก ภายในปราสาทมีเทวรูปทำด้วยดินเผา 2 องค์ นั่งขัดสมาธิ ประนมมือ ถือสังข์ มีกำแพงทำด้วยศิลาแลงล้อมรอบ โคปุระอยู่แนวด้านทิศตะวันออกเป็นทางเข้าออกภายในกำแพงเพียงด้านเดียว บรรณาลัยอยู่ภายในกำแพงแก้วด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ มี

ทางเข้าในปรากฏการณ์เพียงด้านเดียว คือ ทิศตะวันออก ส่วนอีก 3 ด้าน เป็นประตูหลอก กรอบประตูและทับหลังเป็นหินทราย กรม

ศิลปากรได้ทำการขุดแต่งเรียบร้อยแล้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเขว้า. เว็บไซต์ : 2556) จากการศึกษาการทำวิจัยบัญชีครัวเรือนของผู้วิจัย (จารุวรรณ บุตรสุวรรณ. 2556) ทำให้ผู้วิจัยพบปัญหาเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของชาวบ้านเขว้า ในเรื่องของการรับรู้รายจ่ายที่เกี่ยวกับข้าว เพราะสิ่งนี้เป็นรายจ่ายที่เกิดขึ้นสูง แล้วไม่มีการบันทึกแยกบัญชี โดยนำมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายประจำวันของครอบครัว ทำให้ชาวบ้านไม่ทราบถึงกำไรที่เกิดขึ้นจากการทำนาในแต่ละครั้ง จากการศึกษาผู้วิจัยต้องการให้ชาวบ้านได้มีการรับรู้ต้นทุนที่แท้จริง โดยการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนข้าวขึ้นเพื่อเป็นการศึกษาวิธีการรับรู้ต้นทุน โดยนำบัญชีต้นทุนเข้ามาช่วยในการจัดทำ เพื่อทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชาวบ้านและมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างพอเพียงตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้านเขว้า ตำบลเขว้า อำเภอเมืองจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเข้าร่วมการทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวที่ถูกต้อง

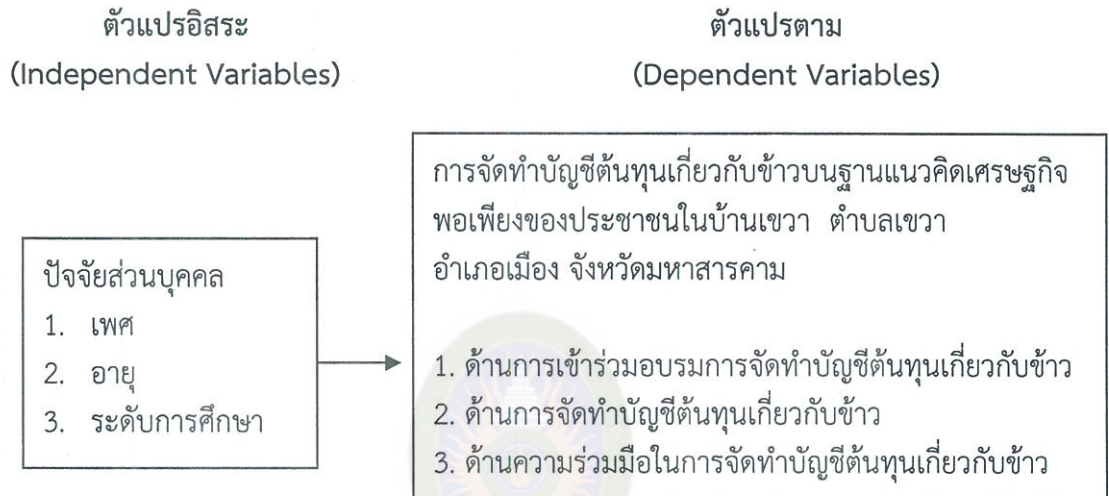
ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ “การจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้านเขว้า ตำบลเขว้า อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม” ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร
  - ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว จำนวน 50 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
  - ได้แก่ การจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้านเขว้า ตำบลเขว้า อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใน 3 ด้าน ดังนี้
    - 2.1 ด้านการเข้าร่วมอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว
    - 2.2 ด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว
    - 2.3 ด้านความร่วมมือในการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้าน เหวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยได้บูรณาการมาจากโครงการครอบครัว เกษตรกร ไทยร่วมใจทำบัญชีครัวเรือน เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาดังภาพประกอบที่ 1-1

ภาพประกอบที่ 1-1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

ชาวบ้านเขวามีเพศ อายุ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว หมายถึง การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทางด้านการผลิตข้าว ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด เพื่อใช้ในการวางแผนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของชาวบ้าน หมู่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกร ไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 -2554) ยังคงอัญเชิญมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศ (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2550)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกิดความพึงพอใจของชาวบ้านต่อการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้านเขวาสันถาคาร อำเภอมะนัง จังหวัดมหาสารคาม
2. การปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานเศรษฐกิจพอเพียง
3. ทำให้ทราบแนวทางแก้ไขในการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวที่ถูกต้อง
4. ทำให้สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานในการพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับ กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม วิจัยได้ สืบค้นและรวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปประเด็นของเรื่องได้ดังต่อไปนี้

1. ประวัติความเป็นมาของบ้านเขวา ตำบลเขวา
2. ความหมายและความสำคัญของต้นทุน
3. กระบวนการของการบัญชีต้นทุน
4. ส่วนประกอบต้นทุนการผลิต
5. การจัดประเภทของต้นทุนเพื่อการวางแผน ควบคุม และการตัดสินใจ
6. ความรู้เกี่ยวกับการทำนา
7. แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของบ้านเขวา

1. ประวัติบ้านเขวา

ราษฎรส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดร้อยเอ็ด มาตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เนินดินแห่งหนึ่ง ซึ่งใน พื้นที่ดังกล่าวมีต้นไม้ที่เป็นต้นเขวาจำนวนมาก กระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ในตำบลเขวา ครั้งแรกมา ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านเขวาปัจจุบัน เพราะมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะสมแก่การเกษตรกรรม จึงได้ตั้ง หมู่บ้านขึ้นและกระจายหมู่บ้านไปเรื่อย ๆ จนถึงปัจจุบัน

2. สภาพทั่วไป

ที่ตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเขวา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง มหาสารคาม โดยห่างจากอำเภอเมืองมหาสารคามไปตามถนนแจ้งสนิทมหาสารคาม - ร้อยเอ็ด ประมาณ 12 กิโลเมตร

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลลาดพัฒนาอำเภอเมืองมหาสารคาม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลท่าตูมและห้วยแอ่ง อำเภอเมืองมหาสารคาม

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลมิตรภาพ ตำบลหนองกุง อำเภอแกดำ

ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลเวียงนางและเทศบาลเมืองมหาสารคาม

พื้นที่

มีพื้นที่ทั้งหมด 32,753 ไร่ หรือประมาณ 52.4 ตารางกิโลเมตร

ภูมิประเทศโดยทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบสูงลักษณะดินเป็นดินปนทรายหรือไม่ก็เป็นทรายล้วน

ภูมิอากาศโดยทั่วไป

ลักษณะภูมิอากาศมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน, ฤดูฝน, ฤดูหนาว

หมู่บ้านในเขตปกครอง รวม 24 หมู่บ้าน คือ

หมู่ที่ 1	บ้านเขวา	หมู่ที่ 13	บ้านเขวาใหญ่
หมู่ที่ 2	บ้านดอนคู่	หมู่ที่ 14	บ้านกลาง
หมู่ที่ 3	บ้านเชียงเหียน	หมู่ที่ 15	บ้านโนนเขวาน้อย
หมู่ที่ 4	บ้านหัน	หมู่ที่ 16	บ้านเหล่าวิไล
หมู่ที่ 5	บ้านเอียด	หมู่ที่ 17	บ้านเขวา
หมู่ที่ 6	บ้านโนนสะพัง	หมู่ที่ 18	บ้านเชียงเหียนใต้
หมู่ที่ 7	บ้านหนองต้น	หมู่ที่ 19	บ้านสันติสุข
หมู่ที่ 8	บ้านหมี	หมู่ที่ 20	บ้านโพธิ์สระแก้ว
หมู่ที่ 9	บ้านสงเปลือย	หมู่ที่ 21	บ้านหันพัฒนา
หมู่ที่ 10	บ้านเหล่าน้อย	หมู่ที่ 22	บ้านหมีพัฒนา
หมู่ที่ 11	บ้านหม้อ	หมู่ที่ 23	บ้านเชียงเหียนน้อย
หมู่ที่ 12	บ้านดัว	หมู่ที่ 24	บ้านดัวเหนือพัฒนา

ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 14,332 คน โดยแยกเป็น ชาย 7,104 คน หญิง 7,228 คน และมีจำนวนครัวเรือน จำนวน 3,792 ครัวเรือน

3. วิสัยทัศน์ (VISION)

"เขวาสินรินทร์อยู่ ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีสังคมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาธรรมก้าวหน้าด้วยธรรมมาภิบาล บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน"

4. พันธกิจ (MISSION)

1. การพัฒนาด้านการคมนาคมและสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน
2. การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ศูนย์กลางวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. การสร้างชุมชนเข้มแข็ง การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
4. การเสริมสร้างเศรษฐกิจเพื่อชุมชนและส่งเสริมให้เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรอินทรีย์
5. การบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. การเมืองการบริหารจัดการและการพัฒนาบุคลากร
7. การวางแผนพลังงานชุมชน

5. จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (GOALS)

1. เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา ของประชาชนในพื้นที่ให้ทัดเทียมกับชุมชนเมือง
2. เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงการบริการทางการศึกษาทั้งในระบบ นอก ระบบ และการศึกษาตาม อรรถาศัย รวมทั้งการอนุรักษ์ พัฒนา ส่งเสริม ศาสนาวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่นและโบราณสถาน
3. เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน สร้างชุมชนน่าอยู่และสังคมที่สงบสุข พัฒนาประชาธิปไตย ส่งเสริมกีฬา ส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและฟื้นฟูสมรรถภาพทางกาย และจิตใจส่งเสริมอาชีพ สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันครอบครัว สร้างและขยายโอกาสในการเข้าถึง หลักประกันสังคมขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุ คนพิการผู้ติดเชื้อเอชไอวี และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม
4. เพื่อส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจชุมชน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ของ สินค้าเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร พัฒนาเกษตรอินทรีย์ ชีวภาพ การเกษตรปลอดภัย จากสารพิษ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน พัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. เพื่อฟื้นฟู บำรุงรักษา ทรัพยากรดิน ป่าไม้ และการใช้ประโยชน์ให้เหมาะสม มีการบริหารจัดการน้ำ อย่างเป็นระบบ การควบคุมมลพิษ และส่งเสริมการวางระบบชลประทานที่มีประสิทธิภาพ
6. เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี และส่งเสริมให้บุคลากรให้เกิดกระบวนการเรียนรู้และ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
7. เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพลังงาน การประหยัดพลังงาน การใช้พลังงานทดแทน และการใช้พลังงานในท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ

ภาพประกอบที่ 2-1 แผนที่บ้านขวา

6. สภาพเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพ ประชากรในพื้นที่ตำบลเขวาสันใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน และบางหมู่บ้านมีการประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน คือการปั่นหม้อ ที่หมู่บ้านปั่นหม้อ หลังฤดูทำนา ทำไร่ ประชากรจะไปทำงานรับจ้างที่ต่างจังหวัด โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง

7. แหล่งท่องเที่ยว

พื้นที่ในตำบลเขวาสันใหญ่ มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในลักษณะเป็นแหล่งท่องเที่ยวโบราณสถาน คือ กุ่มหารธาตุ (ปราสาทบ้านเขวาสันใหญ่) ซึ่งเป็นโบราณสถานที่มีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 18 ทำด้วยศิลาแลงเป็นรูปประจิมสี่เหลี่ยม สูงจากพื้นดินถึงยอด 4 วา กว้าง 2 วา 2 คอก ภายในปราสาทมีเทวรูปทำด้วยดินเผา 2 องค์ นิ่งขัดสมาธิ ประนมมือ ถือสังข์ มีกำแพงทำด้วยศิลาแลงล้อมรอบ โคปุระอยู่แนวด้านทิศตะวันออกเป็นทางเข้าออกภายในกำแพงเพียงด้านเดียว บรรณาลัยอยู่ภายในกำแพงแก้ว ด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีทางเข้าในปราสาทประธานเพียงด้านเดียว คือ ทิศตะวันออก ส่วนอีก 3 ด้าน เป็นประตูหลอก กรอบประตูและทับหลังเป็นหินทราย กรมศิลปากรได้ทำการขุดแต่งเรียบร้อยแล้ว

ความหมายและความสำคัญของต้นทุน

การอยู่รอดของธุรกิจก็คือการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธุรกิจและมอบความมีประสิทธิภาพนั้นให้แก่ลูกค้าในลักษณะของสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพภายใต้ราคาสินค้าหรืออัตราค่าบริการที่เหมาะสม สิ่งนี้เป็นปัญหาใหญ่เกิดจากโครงสร้างต้นทุนที่เป็นอยู่ของกิจการ ถึงแม้ว่าจะเป็นสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพแต่ก็มักจะมีราคาที่สูงเกินไป ซึ่งนั่นด้วยเหตุผลของการมีต้นทุนการผลิตที่สูงไปด้วย สิ่งนี้เป็นการขาดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ฉะนั้นธุรกิจจะต้องคำนึงถึงด้านการบริหารงานภายใต้การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต เพื่อความได้เปรียบคู่แข่งทางการค้าได้

การวางแผนและการควบคุมทางการบัญชีนั้น สิ่งสำคัญคือการบัญชีการเงิน แต่ถ้ามองในภาพรวมอีกมุมหนึ่งจะต้องคำนึงถึงการบัญชีต้นทุน เพราะเป็นส่วนประกอบของการบัญชีการเงินซึ่งอยู่ภายใต้งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ โดยเป็นตัวคำนวณหากำไรจากการดำเนินงาน ดังนั้นการบัญชีต้นทุนถือเป็นการบัญชีที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพื่อใช้ข้อมูลในการวางแผนการบริหารงานภายในองค์กร

สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชบัญญัติ ได้ให้ความหมายของ “การบัญชีต้นทุน” ไว้ดังนี้ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระราชบัญญัติ. 2557)

ต้นทุน หมายถึง จำนวนเงินสด หรือรายการเทียบเท่าเงินสด หรือมูลค่ายุติธรรมของสิ่งตอบแทนอื่นที่กิจการจ่ายให้เพื่อให้ได้มาซึ่งสินทรัพย์ ณ เวลาที่ได้สินทรัพย์นั้นมา หรือ ณ เวลาที่ก่อสร้างสินทรัพย์นั้นๆ

ต้นทุน หมายถึง มูลค่าของทรัพยากรที่กิจการต้องสูญเสียไปเพื่อให้ได้สินค้าหรือบริการ โดยมูลค่าของทรัพยากรนั้นจะต้องสามารถวัดได้เป็นหน่วยเงินตรา ซึ่งเป็นลักษณะของ

“ค่าใช้จ่าย” (Expenses) โดยมีคำนิยามดังนี้ เป็นลักษณะของการลดลงของสินทรัพย์หรือเพิ่มขึ้นของหนี้สิน

ดวงมณี โกมารทัต. (2553 : 25) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับต้นทุนไว้ว่า มูลค่าที่วัดได้เป็นจำนวนเงินของสินทรัพย์ หรือความเสียหายที่เกิดจากการได้ลงทุนไปเพื่อให้ได้สินค้า สินทรัพย์หรือบริการต่าง ๆ ซึ่งกิจการคาดว่าจะนำไปใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในภายหลัง

เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ. (2550 : 7) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับต้นทุนไว้ว่าข้อมูลทางการบัญชีเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางด้านงบการเงินต้นทุนทำให้ได้มาซึ่งรายละเอียดของข้อมูลต้นทุน และวางแผนการดำเนินงานในอนาคตโดยการจัดสรรปันส่วนทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีให้เกิดประสิทธิภาพเพื่อให้ธุรกิจมีความสามารถ

การบัญชี สาขาวิชาซีพีบัญชีได้ให้คำนิยามของคำว่า การบัญชี หมายถึง ศิลปะของการเก็บรวบรวม บันทึก จำแนก และทำสรุปข้อมูลอันเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจในรูปแบบตัวเงิน ผลงานขั้นสุดท้ายของการบัญชี คือ การให้ข้อมูลทางการเงินซึ่งเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายและผู้ที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมงบการเงิน

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุป การบัญชีต้นทุน หมายถึง การจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับทางด้านการผลิต เพื่อใช้ในการคำนวณการจัดทำงบการเงิน และการวางแผนการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพภายในหน่วยงาน

วัตถุประสงค์ของการบัญชีต้นทุน

ในการตัดสินใจและประเมินผลงานของบุคคลที่เกี่ยวกับกิจการไม่ว่าบุคคลผู้นั้นจะเป็นบุคคลภายนอก เช่น เจ้าของ เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน หรือเป็นบุคคลภายใน เช่น ฝ่ายบริหารกิจการเป็นต้น ย่อมจะใช้ข้อมูลต้นทุนของกิจการเป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ และประเมินผลงานเสมอซึ่งระบบบัญชีต้นทุนจะให้ข้อมูลดังกล่าว บุคคลภายนอกจะใช้งบการเงินของกิจการเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจลงทุนหรือให้กู้ยืม หรือใช้งบการเงินในการประเมินผลงานของผู้บริหารกิจการการบัญชีต้นทุนจะให้ข้อมูลด้านต้นทุนสินค้าที่ผลิตที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน ฝ่ายบริหารของกิจการย่อมต้องการใช้ข้อมูลต้นทุนในการตัดสินใจวางแผนควบคุม และประเมินผลงานของฝ่ายต่างๆ ดังนั้นการบัญชีต้นทุนมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. สะสมข้อมูลที่จำเป็นเพื่อทำงบการเงินคืองบกำไรขาดทุน และงบดุล โดยจะคำนวณต้นทุนสินค้าที่ขายและช่วยตีราคาสินค้าคงเหลือ
2. ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการควบคุมแก่ฝ่ายบริหารระดับต่างๆ
3. ให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจและวางแผน

กระบวนการของการบัญชีต้นทุน

ข้อมูลที่สำคัญต่อการวางแผนและการบริหารงานภายในหน่วยงาน มิใช่แต่เพียงด้านบุคคล แต่สิ่งสำคัญก็คือด้านผลการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นเรื่องการบัญชีต้นทุน ซึ่งสามารถสรุปถึงกระบวนการของการบัญชีต้นทุน ดังต่อไปนี้ (สุโขทัยธรรมมาธิราช. 2551)

1. การวางแผน (planning)

การกำหนดสิ่งที่จะทำในอนาคตรวมถึงวิธีการในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สิ่งนี้จะเรียกว่าแผนงานเป็นการวางแผนไว้ล่วงหน้าว่าจะปฏิบัติงานอย่างไร และสิ่งที่สำคัญก็คือแผนงานที่จะต้องสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของกิจการ การทำงานอย่างมีแผนงานโดยชัดเจน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติในการทำงานอย่างถูกต้องทิศทาง และยังสามารถจะควบคุมการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร ในกรณีที่มีปัญหาก็สามารถจะแก้ปัญหาได้ถูกจุด และปรับแผนงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้ โดยมีความจำเป็นมากต่อการบริหารงานภายในองค์กร เพื่อเป็นตัวชี้วัดต่อการประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีการปฏิบัติตามที่กำหนดไว้หรือไม่

2. การจัดโครงสร้างและตำแหน่งงาน (Organizing and Staffing)

การจัดโครงสร้างภายในองค์กรโดยกำหนดบุคคลให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานนั้นเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก โดยการระบุนความรับผิดชอบอย่างชัดเจน และการจัดโครงสร้างหรือตำแหน่งงานจะต้องสอดคล้องกับแผนงานที่วางไว้ โดยกำหนดให้เป็นไปตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะต้องมีความยืดหยุ่นและปรับได้ตามแผนงานและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

3. การอำนวย (Directing)

กระบวนการบริหารงานประจำวันให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ในขั้นตอนนี้การอำนวยการที่จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ คือ การมีภาวะผู้นำ การลงมือปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ มีการทำความเข้าใจและสื่อสารในการทำงาน รวมถึงมีการตัดสินใจที่ดีเมื่อถึงเวลาที่จะต้องทำการตัดสินใจ ปัญหาและข้อขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้นจะต้องมีการแก้ไขให้หมดไปและทันเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดการประสานการทำงานที่ดีในสายงานขององค์กร ขั้นตอนการอำนวยการมีความสำคัญมาก เพราะช่วยหน่วยปฏิบัติให้ดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายและแผนได้ ระบบข้อมูลต่างๆ ที่ฝ่ายจัดการต้องการมากจากรายงานของสายงานต่างๆ ในขั้นตอนนี้

4. การควบคุม (Controlling)

การควบคุมในการบริหารจัดการภายในองค์กรตามที่กำหนดหรือวางแผนไว้ จะถูกนำมาใช้ในขั้นตอนนี้ กล่าวคือ ผลงานที่เกิดขึ้นจริงไม่ว่าจะแตกต่างจากแผนในทางที่พอใจหรือไม่พอใจ จะถูกหยิบยกมาพิจารณาหาสาเหตุเพื่อหาทางแก้ไข ตัวอย่างเช่น ข้อมูลยอดขายที่กิจการทำได้ในปีนี้สูงกว่าเป้าหมายหรือแผนมาก อาจจะเป็นสาเหตุมาจากการจัดทำแผนการขายต่ำเกินไป เป็นต้น การควบคุมผลการดำเนินงานนั้นจะเกิดขึ้นจากการประเมินผลการปฏิบัติงานเสียก่อนเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานแล้วมีการปฏิบัติตามขั้นตอนนี้ ถ้าองค์กรมีการควบคุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในองค์กรก็ทำให้องค์กรนั้นสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการที่กล่าวมาทั้ง 4 ข้อ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการบริหารงานด้านการผลิตสินค้าให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และสามารถบรรลุตามเป้าหมายได้เป็นอย่างดี แต่สิ่งที่สำคัญต่อการผลิตสินค้าก็คือ ส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตที่จะต้องนำมาคำนวณต้นทุนนั้นจะต้องมีกระบวนการตามที่กล่าวมาเพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ส่วนประกอบต้นทุนการผลิต (Manufacturing Cost)

ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ในธุรกิจอุตสาหกรรมการผลิตนั้น ประกอบด้วย วัสดุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1. วัสดุดิบ (Material)

การผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไป วัสดุดิบนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้า โดยต้นทุนเกี่ยวกับการใช้วัสดุดิบในการผลิตสินค้าในธุรกิจอุตสาหกรรมนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัสดุดิบทางตรง (Direct material) หมายถึง วัสดุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตสินค้า และสามารถระบุต้นทุนได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณเท่าใด ซึ่งจัดเป็นวัสดุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้น ๆ เช่น ผลิตเฟอร์นิเจอร์ วัสดุดิบทางตรงคือไม้แปรรูป ผลิตถังน้ำพลาสติก วัสดุดิบ ทางตรง ได้แก่ เม็ดพลาสติก เป็นต้น

1.2 วัสดุดิบทางอ้อม (Indirect material) หมายถึง วัสดุดิบที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า แต่ไม่ใช่วัสดุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต เป็นส่วนประกอบที่ทำให้สินค้านั้นสามารถผลิตเสร็จ เช่น ผลิตเฟอร์นิเจอร์ วัสดุดิบทางอ้อม ได้แก่ กาว ตะปู และกระดาษทราย เป็นต้น

2. ค่าแรงงาน (Labor)

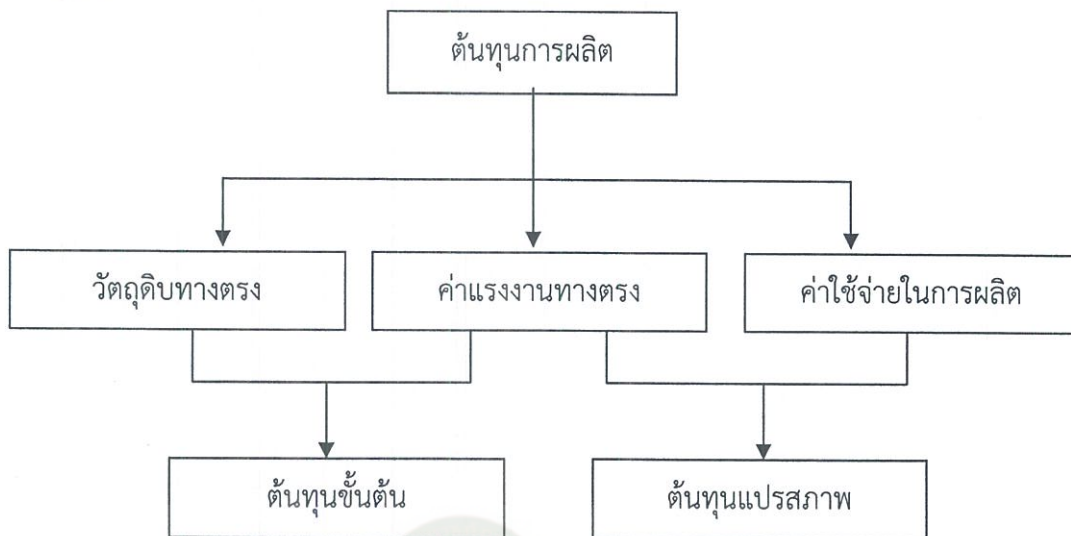
ผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ค่าแรงงานทางตรง (Direct labor) หมายถึง ต้นทุนของแรงงานที่เกี่ยวข้องหรือใช้เป็นส่วนสำคัญในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น ค่าจ้างของพนักงานในแผนกประกอบ ค่าจ้างของพนักงานในแผนกปฏิบัติการเครื่องจักร เป็นต้น

2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า แต่เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ทำให้การผลิตสินค้าสำเร็จได้ เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมงาน พนักงานตรวจสอบคุณภาพ เป็นต้น

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Factory Overhead) คือ ต้นทุนการผลิตอื่นๆ ที่นอกเหนือจากวัสดุดิบทางตรงและค่าแรงงานทางตรง เช่น วัสดุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อมค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเสื่อมราคา ค่าเช่า ค่าภาษี ค่าเบี้ยประกัน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามจะต้องเป็นค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนที่เกิดขึ้นในโรงงานและต้องเกี่ยวข้องกับการผลิตทั้งสิ้น

ส่วนประกอบทั้งหมดนี้สามารถบอกถึงต้นทุนในการผลิตสินค้าได้เกี่ยวกับการผลิตในแต่ละครั้งโดยทุกส่วนมีความสำคัญต่อการคำนวณต้นทุนการผลิต ดังภาพประกอบต่อไปนี้ (เบญจมาศ อภิสัทธีภิญโญ. 2550 : 17)

ภาพประกอบที่ 2-2 ต้นทุนการผลิต

การบันทึกต้นทุนการผลิต

การบันทึกต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์จะแยกบันทึกบัญชีออกตามลักษณะต่างๆ ของต้นทุนคือ วัตถุดิบทางตรง แรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิต ถ้าหากในการผลิตนั้นจำเป็นต้องใช้วัตถุดิบหลายชนิดก็จะแยกบัญชีวัตถุดิบออกตามชนิดต่างๆหรือแรงงานทางตรง หากมีการผลิตในหลายแผนก หลายหน่วยงาน ก็จะบันทึกแรงงานทางตรงของแต่ละหน่วยงานออกจากกัน ค่าใช้จ่ายการผลิตมีค่าแรงงานทางอ้อม ค่าเช่า ค่าประกันภัย ค่าบำรุงรักษา ค่าเสื่อมราคา ค่าภาษีทรัพย์สิน ค่าวัสดุต่างๆ เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นต้องใช้บัญชีคุมสำหรับรายการต่างๆนี้

บัญชีคุมที่ใช้อยู่เป็นประจำสำหรับการบันทึกต้นทุน คือ

1. บัญชีวัตถุดิบ สำหรับบันทึกการรับเข้าและเบิกวัตถุดิบไปใช้โดยมีบัญชีแยกประเภทย่อยสำหรับวัตถุดิบแต่ละชนิด
2. บัญชีค่าแรงงาน ใช้บันทึกค่าแรงงานของคนงานแต่ละคนทำงานให้กับกิจการในวันหนึ่งๆ โดยคำนวณค่าแรงงานจากบัตรลงเวลา และจะเครดิตออกเมื่อโอนต้นทุนไปเข้าบัญชีงานระหว่างทำ
3. บัญชีค่าใช้จ่ายการผลิต สำหรับบันทึกค่าใช้จ่ายต่างๆที่ใช้ในการผลิต ปกติเมื่อเกิดรายจ่ายขึ้นจะบันทึกไว้มนบัญชีค่าใช้จ่ายประเภทนั้นๆ แล้วโอนมาเข้าบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิตภายหลัง
4. บัญชีงานระหว่างทำ ใช้เป็นที่รวบรวมต้นทุนของผลิตภัณฑ์ต่างๆที่กำลังผลิต เพราะฉะนั้นบัญชีนี้จะรับโอนต้นทุนมาจากบัญชีวัตถุดิบ บัญชีแรงงานและบัญชีค่าใช้จ่ายการผลิต

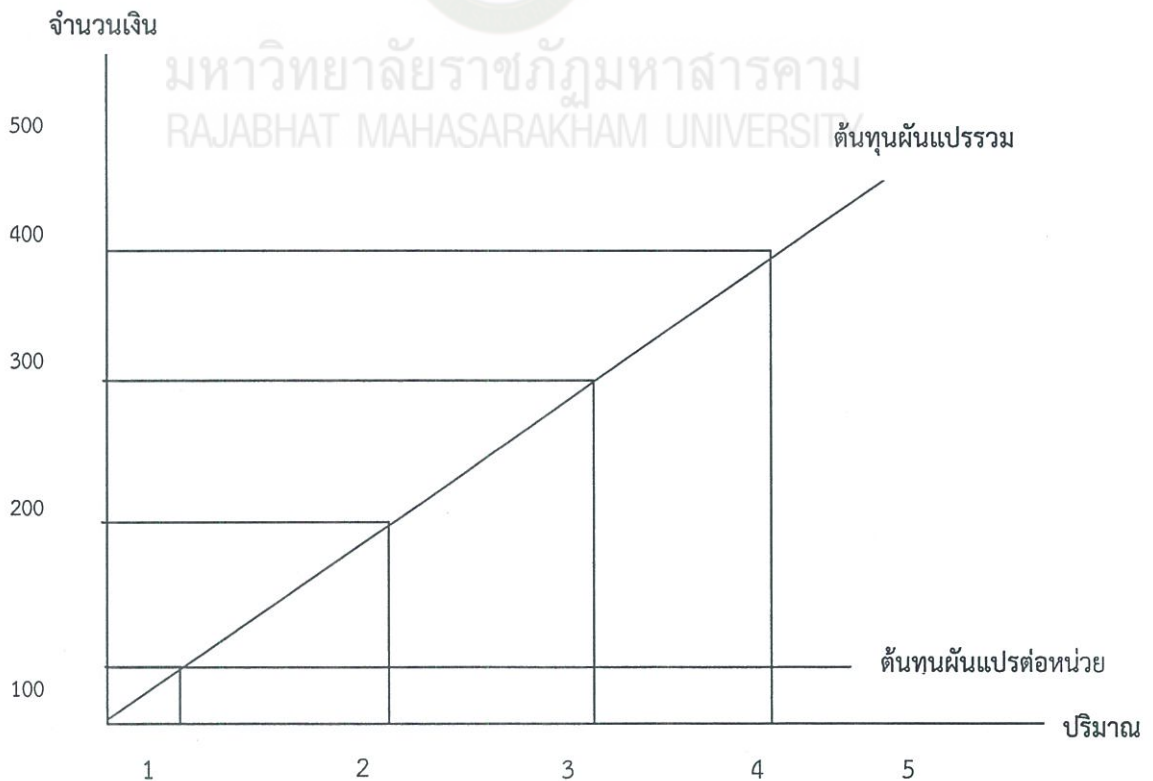
5. บัญชีสินค้าสำเร็จรูป เป็นบัญชีที่รวบรวมต้นทุนของสินค้าต่างๆ ที่ผลิตเสร็จแล้วและยังไม่ได้จำหน่ายไป บัญชีนี้รับโอนต้นทุนมาจากบัญชีงานระหว่างทำ และจะเครดิตออกเมื่อได้จำหน่ายสินค้าออกไป

การจัดประเภทของต้นทุนเพื่อการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจ

ต้นทุนที่ผู้บริหารใช้ในการกำหนดต้นทุนผลิตภัณฑ์และบริการ อาจจะถูกจำแนกแตกต่างกันไป เพื่อใช้ในการควบคุมการดำเนินงาน ตัดสินใจ และวางแผนในอนาคต ต้นทุนที่ใช้ในการควบคุมและตามวัตถุประสงค์อื่นๆ จำแนกออกได้ดังนี้

1. ต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ (Variable and Fixed Cost)

1.1 ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) คือ ต้นทุนที่จะมีต้นทุนรวมเปลี่ยนแปลงตามสัดส่วนของการเปลี่ยนแปลงในระดับกิจกรรมหรือปริมาณการผลิตในขณะที่ต้นทุนต่อหน่วยจะคงที่เท่ากันทุกๆ หน่วย โดยทั่วไปแล้วต้นทุนผันแปรสามารถที่จะควบคุมได้โดยแผนกหรือหน่วยงานที่ทำให้เกิดต้นทุนผันแปร เช่น ถ้ากิจการใช้วัตถุดิบทางตรงในการผลิตหน่วยละ 100 บาท ซึ่งถือเป็นต้นทุนผันแปร ดังนั้นถ้ากิจการผลิตสินค้า 1 หน่วย จะมีต้นทุน 100 บาท ถ้าผลิต 2 หน่วย จะมีต้นทุนทั้งสิ้น 200 บาท และถ้าผลิต 5 หน่วย จะมีต้นทุนผันแปรทั้งสิ้น 500 บาท ส่วนต้นทุนผันแปรต่อหน่วย คือ หน่วยละ 100 บาท ซึ่งคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังแสดงลักษณะต้นทุนผันแปรรวม ในภาพประกอบที่ 2-3

ภาพประกอบที่ 2.3 แสดงลักษณะของต้นทุนผันแปรรวมและต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

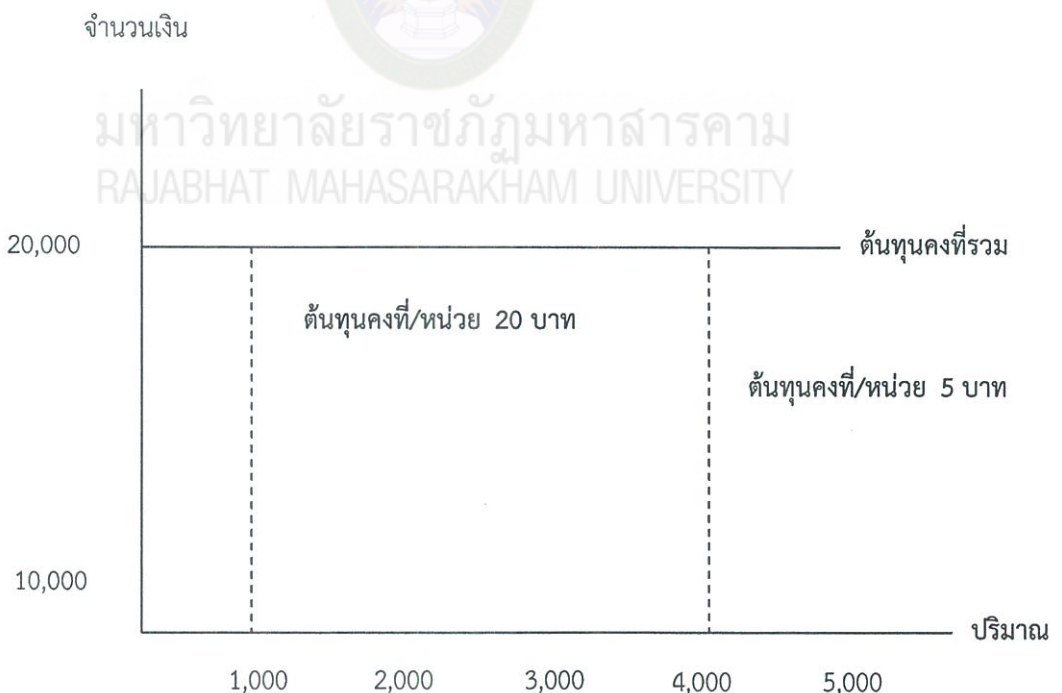

ในการบริหารนั้นต้นทุนผันแปรจะเข้ามามีบทบาทมากต่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหาร เช่น การกำหนดราคาสินค้าของกิจการจะต้องกำหนดให้ครอบคลุมทั้งส่วนที่เป็นต้นทุนผันแปรและต้นทุนคงที่ทั้งหมด แต่ในกรณีที่กิจการจะทำการผลิตและจำหน่ายสินค้าในส่วนที่นอกจากกำลังการผลิตปกติ การตัดสินใจกำหนดราคาสินค้าในใบสั่งซื้อพิเศษนี้ไม่ควรต่ำกว่าต้นทุนผันแปรต่อหน่วย

1.2 ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) คือ ต้นทุนที่มีพฤติกรรมคงที่หมายถึงต้นทุนรวมที่จะไม่เปลี่ยนแปลงไปตามระดับการผลิตระดับหนึ่งแต่ต้นทุนต่อหน่วยจะเปลี่ยนแปลงในทางลดลงตามปริมาณการผลิตที่มากขึ้น นอกจากนี้ต้นทุนคงที่ยังแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.2.1 ต้นทุนคงที่ระยะยาว เป็นต้นทุนคงที่ที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในระยะสั้น เช่น สัญญาเช่าระยะยาว ค่าเสื่อมราคา เป็นต้น

1.2.2 ต้นทุนคงที่ระยะสั้น จัดเป็นต้นทุนที่ที่เกิดขึ้นเป็นครั้งคราวจากการประชุมหรือตัดสินใจของผู้บริหาร เช่น ค่าโฆษณา ค่าใช้จ่ายในการค้นคว้าและวิจัย เป็นต้น และสำหรับในทางการบริหารต้นทุนคงที่ส่วนใหญ่มักจะควบคุมได้ด้วยผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น เช่น กิจการแห่งหนึ่งมีต้นทุนคงที่เท่ากับ 20,000 บาทต่อปี ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยเมื่อกิจการผลิต 1,000 หน่วย เท่ากับ 20 บาท หรือถ้ากิจการผลิต 4,000 หน่วย ต้นทุนคงที่ต่อหน่วยจะเท่ากับ 5 บาท แต่ต้นทุนรวมเท่ากับ 20,000 บาท ดังนั้นลักษณะของพฤติกรรมต้นทุนคงที่คือ ต้นทุนรวมจะคงที่ ณ ระดับการผลิตหนึ่ง ส่วนต้นทุนคงที่ต่อหน่วยลดลง เมื่อปริมาณการผลิตมากขึ้นและต้นทุนคงที่ต่อหน่วยจะเพิ่มขึ้น เมื่อปริมาณการผลิตลดลงดังที่แสดงในภาพประกอบที่ 2-4

ภาพประกอบที่ 2-4 แสดงลักษณะของต้นทุนคงที่รวมและต้นทุนคงที่/หน่วย

2. ต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม(Direct and Indirect cost)

2.1 ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) คือ ต้นทุนที่ฝ่ายบริหารสามารถที่จะระบุได้ว่า ต้นทุนใดเป็นหน่วยสามารถคำนวณได้แน่นอนว่าเกิดขึ้นเท่าใด เช่น วัตถุดิบทางตรง และค่าแรงทางตรง ที่ใช้ในการผลิตงานชิ้นใดชิ้นหนึ่ง

2.2 ต้นทุนทางอ้อม (Indirect cost) คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นโดยไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดจากหน่วยต้นทุนใด โดยปกติแล้วต้นทุนทางอ้อมที่จะถูกจกสรรให้แก่หน่วยต้นทุนต่างๆ ด้วยเทคนิควิธีในการจัดสรรต้นทุน (Allocation Techniques) ซึ่งโดยทั่วไปต้นทุนเกี่ยวกับการผลิตนั้น ต้นทุนทางอ้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายการผลิต การแบ่งต้นทุนในลักษณะต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม มีความสำคัญต่อการคำนวณต้นทุนของสินค้า หรืองานแต่ละงาน

3. ต้นทุนที่ควบคุมได้และต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ (Controllable and Uncontrollable Cost) การแบ่งต้นทุนในลักษณะนี้เพื่อวัดความสามารถหรือประเมินผลของฝ่ายบริหาร และเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติต่างๆ และการควบคุมของฝ่ายบริหาร

3.1 ต้นทุนที่ควบคุมได้ (Controllable Cost) คือ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่สามารถระบุได้ หรือกำหนดได้ว่าหน่วยงานใดหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง หรือมีอำนาจหน้าที่ หรือมีความสามารถที่จะทำให้ต้นทุนจำนวนนั้นเพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการตัดสินใจของตน อาจสรุปได้ว่าต้นทุนที่ควบคุมได้ในหน่วยงานหรือผู้บริหารคนใดคนหนึ่งอาจจะเป็นต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ในอีกหน่วยงานหรือผู้บริหารอีกคนหนึ่งก็ได้ เช่น วัตถุดิบ ค่าแรงงาน เป็นต้น

3.2 ต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ (Uncontrollable Cost) คือ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่ไม่อยู่ภายใต้อำนาจหน้าที่ที่หน่วยงานหรือผู้บริหารในระดับนั้นๆ จะควบคุมได้ นั่นคือไม่สามารถที่จะกำหนดต้นทุนประเภทนี้ให้เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ โดยปกติต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ของผู้บริหารระดับล่าง มักจะเกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง เช่น ดอกเบี้ยจ่ายค่าเสื่อมราคาโรงงาน ซึ่งเกิดจากการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงเกี่ยวกับการกู้ยืมและการจัดซื้อโรงงาน

4. ต้นทุนที่แตกต่าง (Differential Cost)

ต้นทุนส่วนที่แตกต่าง คือ ต้นทุนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลง (Incremental Cost Decremental Cost) โดยปกติต้นทุนประเภทนี้จะต่อเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการปฏิบัติแบบเดิมมาเป็นวิธีการปฏิบัติแบบใหม่ เช่น ถ้าผู้บริหารกำลังทำการตัดสินใจว่าควรที่จะซื้อเครื่องจักรรุ่นใหม่เข้ามาทำการผลิตแทนเครื่องจักรเก่าที่มีอยู่หรือไม่ ทั้งนี้เครื่องจักรใหม่อาจจะต้องลงทุนสูง แต่สามารถที่จะประหยัดต้นทุนผันแปรต่อหน่วยลงไปได้ซึ่งผู้บริหารจะต้องทำการตัดสินใจโดยพิจารณาจาก ต้นทุนส่วนที่แตกต่างรวมสุทธิ

5. ต้นทุนเสียโอกาส (Opportunity Cost)

ต้นทุนเสียโอกาส คือ ผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่กิจการได้รับจากการตัดสินใจเลือกทางใดทางหนึ่ง เช่น ถ้ากิจการมีเงินจำนวนหนึ่งและสามารถนำไปฝากธนาคารได้ดอกเบี้ยละ 20,000 บาท แต่ถ้ากิจการต้องการนำเงินที่มีไปลงทุนทำธุรกิจจะถือว่าการที่กิจการเลือกลงทุนทำธุรกิจ จึงทำให้สูญเสียดอกเบี้ยที่จะได้รับ 20,000 บาท โดยปกติต้นทุนเสียโอกาสจะไม่มีงบบันทึกในบัญชีของกิจการ เพราะไม่ได้เป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงแต่เป็นต้นทุนที่ใช้เพื่อการตัดสินใจ

6. ต้นทุนจม (Sunk Costs)

ต้นทุนจม คือ ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ (Unavoidable Cost) หรือไม่สามารถที่จะทำการเปลี่ยนแปลงได้ ไม่ว่าผู้บริหารจะตัดสินใจอย่างไร ดังนั้นต้นทุนจมจึงเป็นต้นทุนที่เกิดจากการตัดสินใจในอดีตซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานตัดสินใจในปัจจุบัน เช่น ค่าเช่าที่เป็นสัญญาเช่าระยะยาว ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินประจำ เป็นต้น ถึงแม้ว่าต้นทุนจมจะไม่มีผลต่อการตัดสินใจในปัจจุบัน แต่ผู้บริหารควรจะมีการตัดสินใจเลือกทางที่สามารถใช้ประโยชน์จากต้นทุนจมให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การควบคุมและลดต้นทุน

ลาโย มากเจริญ (2551) ได้กล่าวเกี่ยวกับการควบคุมและการลดต้นทุน ฝ่ายบริหารต้องการควบคุมต้นทุน กล่าวคือต้องการพิจารณาให้แน่ว่าต้นทุนที่เกิดขึ้นมีไม่มากเกินไปเมื่อเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์และแผนงาน ในบางครั้งการควบคุมต้นทุนอาจใช้ข้อมูลที่ได้จากการคำนวณกำไรและแสดงฐานะการเงิน แต่อย่างไรก็ตามเราจะต้องไม่ถือว่าการบัญชีต้นทุนเกี่ยวข้องกับการควบคุมต้นทุน เพราะเป็นผลสืบเนื่องมาจากผลของวัตถุประสงค์ในการคำนวณกำไร และแสดงฐานะการเงิน แต่ตรงกันข้ามการควบคุมต้นทุนเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งต่างหากของการบัญชีต้นทุน และการควบคุมอาจจะกระทำได้โดยการใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆที่ไม่เกี่ยวข้องกับการวัดกำไรเลย

การควบคุมหรือลดต้นทุนต้องใช้ระบบการบัญชีต้นทุนที่ค่อนข้างละเอียด โดยต้องรู้ว่าต้นทุนเกิดขึ้นเมื่อใด ที่ไหน (เช่น งวดต้นทุน แผนก และศูนย์ต้นทุนที่ต้นทุนเกิดขึ้น) และลักษณะของต้นทุนและที่สำคัญเท่าๆกันก็คือ ต้องรู้จำนวนต้นทุนที่เกิดขึ้นจริง และจำนวนต้นทุนที่เหมาะสมที่ควรเกิดขึ้น (จำนวนตามงบประมาณหรือมาตรฐาน) ถ้าไม่มีข้อมูลทั้งหมดดังกล่าวก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าระบบบัญชีต้นทุนให้ผลดีต่อการควบคุมต้นทุน

การกำหนดมาตรฐานเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบบัญชีต้นทุน การใช้มาตรฐานช่วยให้ฝ่ายบริหารมุ่งความสนใจมายังจุดที่มีความยุ่งยาก (กรณีต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงสูงกว่ามาตรฐานมาก) และดำเนินการแก้ไขอย่างหนึ่งอย่างใดเท่าที่จำเป็น ซึ่งเป็นการใช้หลักการบริหารโดยข้อยกเว้น

การควบคุมหมายถึงการดำเนินงานตามแผนของฝ่ายบริหารที่วางไว้ ซึ่งแสดงออกเป็นนโยบายหรือวิธีการเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยวาจา สิ่งของที่ไม่มีชีวิตจิตใจ เช่น เหล็กกล้า น้ำมันหล่อลื่น เครื่องจักร และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เป็นต้น ไม่ได้เป็นทำหน้าที่ควบคุมพนักงานเก็บรักษาวัสดุ คนงานที่ทำงานอยู่กับเครื่องจักร ผู้ประกอบชิ้นส่วนต่างๆเข้าด้วยกัน แต่เป็นหัวหน้าคนงาน ผู้ควบคุมตรวจตราโรงงาน ผู้จัดการเกี่ยวกับวัสดุ และฝ่ายบริหารซึ่งเป็นฝ่ายปฏิบัติการเป็นผู้ทำหน้าที่ควบคุมการกระทำซึ่งบุคคลเหล่านี้ เป็นผู้ประเมินว่าวัตถุประสงค์ของฝ่ายบริหารสูงสุดสามารถทำได้หรือไม่ ถ้าต้องวัดคุณค่าของผลงานก็ต้องวัดผลการกระทำของแต่ละคนเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นี้ระบบบัญชีจึงต้องวางรูปเพื่อสะสมข้อมูล และสามารถรายงานผลงานของผู้บริหารแต่ละคนได้

การใช้บัญชีต้นทุนสำหรับวัตถุประสงค์ในการควบคุม เนื่องจากตามปกติมักจะมีต้นทุนเกิดขึ้นจำนวนมากหากไม่มีการควบคุม มีเหตุ 2 ประการที่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นถ้าไม่มีการควบคุมเหตุประการ

แรกคือ จะมีกรละเลยเรื่องการสิ้นเปลืองในตัวเอง เช่น ท่อน้ำที่รั่วอาจผ่านสายตาไปหากไม่เอาบิลค่า น้ำไปเปรียบเทียบกับจำนวนที่งบประมาณไว้ การประหยัดต้นทุนแบบนี้ไม่ถึงกับจำเป็นต้องติดตั้งระบบการควบคุมต้นทุน ทั้งนี้เพราะน้ำที่รั่วซึ่งอยู่จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าน้ำรั่วก่อนที่ระบบบัญชีจะชี้ให้เห็น อย่างไรก็ตามนี้เป็นเหตุผลอย่างหนึ่งของการมีระบบบัญชีต้นทุน

เหตุประการที่สองคือ คนงานมักทำงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เว้นแต่จะมีกรควบคุมผลงานของเขา หรือมีสิ่งจูงใจอย่างสูงที่จะทำ เช่น คนขับรถมักปฏิบัติตามกฎจราจรมากขึ้น หากเขาเห็นตำรวจอยู่แถวๆนั้น นักศึกษาขยันขึ้นหากเขารู้ว่าต้องสอบไล่เพื่อเก็บคะแนน และคนงานขยันขึ้นเมื่อมีผู้ควบคุมงานเฝ้าอยู่ การควบคุมต้นทุนอาจทำได้โดยวิธีตรวจตราและโดยวิธีจูงใจหรือทั้งสองอย่าง วิธีที่น่าจะได้ผลดีได้แก่การใช้การควบคุมรวมไปกับวิธีจูงใจต่างๆ จะเห็นได้ว่าการใช้ระบบให้บำเหน็จรางวัล และการทำโทษต่างๆต้องใช้ความชำนาญในการบริหารและดุลยพินิจเข้าช่วย

แม้มีข้อจำกัดต่างๆทั้งที่ได้กล่าวมาแล้วการควบคุมต้นทุนเป็นหน้าที่ที่สำคัญของระบบบัญชีต้นทุน ข้อเท็จจริงที่ว่า การควบคุมต้นทุนนอกจากจะอาศัยระบบบัญชีต้นทุนแล้ว ยังต้องอาศัยดุลยพินิจทางด้านบริหารด้วย ระบบบัญชีต้นทุนสามารถช่วยฝ่ายบริหารได้ แต่ไม่อาจเข้าแทนที่การใช้ดุลยพินิจได้

สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับการบัญชีต้นทุน

ต้นทุนของสินค้าจะเป็นตัวกำหนดราคาสินค้าของกิจการ หากกิจการมีการควบคุมต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ต้นทุนของสินค้าและต้นทุนในการดำเนินงานของกิจการอยู่ในระดับต่ำทำให้เกิดผลกำไรมากขึ้น

การจำแนกประเภทของต้นทุน สามารถจำแนกได้หลายแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์กับการนำไปใช้ เช่น การจำแนกประเภทต้นทุนโดยทั่วไป การจำแนกต้นทุนสำหรับการจัดทำรายการทางการเงิน การจำแนกประเภทต้นทุนเพื่อการวางแผน ควบคุม และตัดสินใจ ซึ่งจำแนกออกได้เป็น ต้นทุนผันแปร และต้นทุนคงที่ ต้นทุนทางตรงและต้นทุนทางอ้อม ต้นทุนที่ควบคุมได้และต้นทุนที่ควบคุมไม่ได้ ต้นทุนส่วนที่แตกต่าง ต้นทุนเสียโอกาส และต้นทุนจม

ความรู้เกี่ยวกับการทำนา

การทำนา หมายถึง การปลูกข้าวและการดูแลรักษาต้นข้าวในนา ตั้งแต่ปลูกไปจนถึงเก็บเกี่ยว การปลูกข้าวแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกันไปตามสภาพของดินฟ้าอากาศและสังคมของท้องถิ่นนั้นๆในแหล่งที่ต้องอาศัยน้ำฝนเพียงอย่างเดียว ก็ต้องกะระยะเวลาการปลูกข้าวให้เหมาะสมกับช่วงที่มีฝนตกสม่ำเสมอ และเก็บเกี่ยวในช่วงที่ฤดูฝนหมดพอดี เนื่องจากแต่ละท้องถิ่นมีสภาพดินฟ้าอากาศที่แตกต่างกันสำหรับการทำนาในประเทศไทยมีปัจจัยหลัก 2 ประการ เป็นพื้นฐานของการทำนาและเป็นตัวกำหนดวิธีการปลูกข้าวและพันธุ์ข้าวที่จะใช้ในการทำนาด้วยหลัก 2 ประการ คือ

1. สภาพพื้นที่ (ลักษณะเป็นพื้นที่สูงหรือต่ำ) และภูมิอากาศ
2. สภาพน้ำสำหรับการทำนา

ฤดูทำนาปีในประเทศไทยปกติจะเริ่มราวเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคมของทุกปีขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝน เมื่อ 3 เดือนผ่านไปข้าวที่ปักดำหรือหว่านเอาไว้จะสุกงอมเต็มที่พร้อมเก็บเกี่ยว ส่วนนาปีงสามารถทำได้ตลอดปี เพราะพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกเป็นพันธุ์ที่ไม่ไวต่อช่วงแสง เมื่อข้าวเจริญเติบโตครบกำหนดอายุก็จะสามารถเก็บเกี่ยวได้

ขั้นตอนการทำนามีหลักสำคัญที่ควรปฏิบัติได้แก่

1. การเตรียมดิน ก่อนการทำนามีการเตรียมดินอยู่ 3 ขั้นตอน การไถตะ เป็นการไถครั้งแรกตามแนวยาวของพื้นที่กระตงนา (กรณีที่แปลงนาเป็นกระตงย่อยๆหลายกระตงในหนึ่งแปลงนา) เมื่อไถตะจะช่วยพลิกดินเพื่อให้ดินชั้นล่างได้ขึ้นมาสัมผัสอากาศออกซิเจน และเป็นการตากดินเพื่อทำลายวัชพืช โรคพืชบางชนิด การไถตะจะเริ่มทำเมื่อฝนตกครั้งแรกในฤดูการใหม่ หลังจากไถตะจะตากดินเอาไว้ประมาณ 1-2 สัปดาห์

1.1 การไถแปร หลังจากที่ตากดินเอาไว้พอสมควรแล้วการไถแปรจะช่วยพลิกดินที่กลบเอาขึ้นการอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่ และเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงจำนวนครั้งของการไถแปรจึงขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของวัชพืช ลักษณะดินและระดับน้ำ ในพื้นที่ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนด้วยแต่โดยทั่วไปแล้วจะไถแปรเพียงครั้งเดียว

1.2 การคราด เพื่อเอาเศษวัชพืชออกจากกระตงนา และย่อยดินให้มีขนาดเล็กลงอีก จนเหมาะแก่การเจริญของข้าว ทั้งยังเป็นการปรับระดับพื้นที่ให้มีความสม่ำเสมอเพื่อสะดวกในการควบคุม ดูแลการให้น้ำ

2. การปลูก การปลูกข้าวแบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ การปลูกด้วยเมล็ดโดยตรง ได้แก่ การทำนาหยอดและนาหว่าน และการเพาะเมล็ดในที่หนึ่งก่อน แล้วนำต้นอ่อนไปปลูกที่อื่นๆ ได้แก่ การทำนาดำ

2.1 การทำนาหยอด ใช้กับการปลูกข้าวไร่ตามเชิงเขาหรือในที่สูง วิธีการปลูก หลังการเตรียมดินให้ขุดหลุมหรือเตรียมร่อง แล้วจึงหยอดเมล็ดลงในหลุมหรือร่อง จากนั้นกลบหลุมหรือร่อง เมื่อต้นข้าวงอกแล้วต้องดูแลกำจัดวัชพืชและศัตรูพืช

2.2 การทำนาหว่าน ทำในพื้นที่ควบคุมน้ำได้ลำบาก วิธีหว่าน ทำได้ 2 วิธี คือการหว่านข้าวแห้ง และการหว่านข้าวงอก

2.2.1 การหว่านข้าวแห้ง แบ่งตามช่วงระยะเวลาของการหว่านได้ 3 วิธี คือ

2.2.1.1 การหว่านหลังซีไถ ใช้กรณีที่ฝนมาล่าช้าและตกชุก มีเวลาเตรียมดินน้อย จึงมีการไถตะเพียงครั้งเดียวและไถแปรอีกครั้งหนึ่ง แล้วหว่านเมล็ดข้าวลงหลังซีไถ เมล็ดพันธุ์อาจเสียหายเพราะหนู และอาจมีวัชพืชในแปลงนามาก

2.2.1.2 การหว่านคราดกลบ เป็นวิธีที่นิยมมากที่สุด จะทำหลังจากไถแปรครั้งสุดท้ายแล้วคราดกลบจะได้ต้นข้าวที่งอก สม่ำเสมอ

2.2.1.3 การหว่านไถกลบ มักทำเมื่อถึงระยะเวลาที่ต้องหว่านแต่ฝนยังไม่ตกและดินมีความชื้นพอควรหว่านเมล็ดข้าวหลังซีไถแล้วไถแปรอีกครั้ง เมล็ดข้าวที่หว่านจะอยู่ลึกและเริ่มงอก โดยอาศัยความชื้นในดิน

2.2.2 การหว่านข้าวงอก (หว่านน้าต้ม) เป็นการหว่านเมล็ดข้าวที่ถูกเพาะให้รากงอกก่อนที่จะนำไปหว่านในที่ที่มีน้ำท่วมขัง เพาะหากไม่เพาะเมล็ดเสียก่อน เมื่อหว่านแล้วเมล็ดข้าว

อาจเน่าเสียได้ การเพาะข้าวทอดกล้าทำโดยเอาเมล็ดข้าวใส่กระบุง ไปแช่น้ำเพื่อให้เมล็ดที่มีน้ำหนักเบาหรือลีบลอยขึ้นมาแล้วคัดทิ้ง แล้วเอาเมล็ดถ่วงลงในกระบุงที่มีหญ้าแห้งกรุไว้ หมั่นรดน้ำเรื่อยไป อย่าให้ข้าวแตกหน่อแล้วนำไปหว่านในที่นาที่เตรียมดินไว้แล้ว

2.3 การทำนาดำ เป็นการปลูกข้าวโดยเพาะเมล็ดในห่อกและเจริญเติบโตในระยะหนึ่ง แล้วย้ายไปปลูกในที่หนึ่ง สามารถควบคุมระดับน้ำ วัชพืชได้ การทำนาดำสามารถแบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอนคือ

2.4 การตกกล้า เพาะเมล็ดข้าวเปลือกให้มีรากงอกยาว 3-5 มิลลิเมตร นำไปหว่านในแปลงกล้า ช่วงระยะ 7 วันแรก ต้องควบคุมน้ำไม่ให้ท่วมแปลงกล้าและจะสามารถถอนกล้าไปปักดำได้ เมื่อมีอายุได้ประมาณ 20-30 วัน

2.5 การปักดำ ชาวนาจะนำกล้าที่ถอนแล้วไปปักดำในแปลงปักดำระยะห่างระหว่างกล้าแต่ละหลุมจะมีความแตกต่างกันขึ้นกับลักษณะของดิน คือถ้าเป็นนาลุ่มปักดำระยะห่างเพราะข้าวจะแตกกอใหญ่ แต่ถ้าเป็นนาดอนปักดำค่อนข้างถี่ เพราะข้าวจะไม่ค่อยแตกกอ

3. การเก็บเกี่ยว หลังจากที่ข้าวออกดอกหรือออกรวงประมาณ 20 วัน ชาวนาจะเร่งระบายน้ำออก เพื่อเป็นการเร่งให้ข้าวสุกพร้อมๆกัน และทำให้เมล็ดมีความชื้นไม่สูงจนเกินไป จะสามารถเก็บเกี่ยวได้หลังระบายน้ำออกประมาณ 10 วัน ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยวเรียกว่าระยะพลับพลึง คือสังเกตที่ปลายรวงจะมีสีเหลือง กลางรวงเป็นสีทองอ่อน การเก็บเกี่ยวในระยะนี้จะได้เมล็ดข้าวที่มีความแข็งแรง มีน้ำหนักและมีคุณภาพในการสี

4. การนวดข้าว หลังจากตากข้าวชาวนาจะขนข้าวมาในลานนวดจากนั้นก็นวดเอาเมล็ดข้าวออกจากรวงบางแห่งใช้แรงงานคน บางแห่งใช้ควายหรือวัว แต่ปัจจุบันมีการใช้เครื่องนวดข้าวมาใช้ในการนวด

5. การเก็บรักษา เมล็ดข้าวที่นวดผัดทำความสะอาดแล้วควรตากให้มีความชื้นประมาณ 14% จึงนำข้าวเก็บในยุ้งฉาง ยุ้งฉางที่ดีควรมีลักษณะ ดังต่อไปนี้ อยู่ในสภาพที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก การใช้ลวดตาข่ายกั้นให้มีร่องระบายอากาศกลางยุ้งฉางจะช่วยให้การถ่ายเทอากาศดียิ่งขึ้น คุณภาพเมล็ดข้าวจะคงสภาพดีอยู่นาน อยู่ใกล้บริเวณบ้านและติดถนนสามารถขนส่งได้สะดวกเมล็ดข้าวที่จะเก็บไว้ทำพันธุ์ ต้องแยกจากเมล็ดข้าวบริโภค โดยอาจบรรจุกระสอบ มีป้ายบอกวันบรรจุ และชื่อพันธุ์แยกไว้ส่วนใดส่วนหนึ่งในยุ้งฉางเพื่อสะดวกในการขนย้ายไปปลูกก่อนนำข้าวเข้าเก็บรักษาควรตรวจสอบยุ้งฉางทุกครั้ง ทั้งเรื่องความสะอาดและสภาพของยุ้งฉาง ซึ่งอาจมีร่องรอยของหนูกัดแทะจนทำให้หนูสามารถเข้าไปจิกกินข้าวได้ หนูหรือร่องต่างๆที่ปิดไม่สนิทเหล่านี้ต้องได้รับการซ่อมแซมให้เรียบร้อยก่อน

ปัจจัยด้านพื้นที่การทำนา

ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวรายใหญ่ของโลก แต่เมื่อพิจารณาถึงประสิทธิภาพและต้นทุนในการผลิตข้าวของไทยแล้วพบว่า ผลผลิตของไทยต่อไร่ยังอยู่ในระดับต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากแรงงานด้านการเกษตรเริ่มขาดแคลนและมีค่าจ้างเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนในการเตรียมดินหากเกษตรกรสามารถลดต้นทุนในการเตรียมดินลงได้ จะทำให้ต้นทุนการผลิต

ข้าวลดลงได้เช่นกัน และยังทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวสูงขึ้นด้วย ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการทำนาแบบลดการไถพรวนตามรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่ในเขตชลประทาน

กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมีไกลโฟเสท(โมโนแอมโมเนียมซอลท์)ชนิดผงละลายน้ำ 74% โดยประมาณ 4 ซ่อนโต๊ะต่อ 1 ไร่ถึง 10 ลิตร) โดยใช้ 3 ถึงต่อไร่ ขณะฉีดไม่ควรมีน้ำขังในแปลงนา หลังฉีดพ่นสารเคมีกำจัด วัชพืช แล้วประมาณ 4 วัน วัชพืชจะเริ่มเหลืองตายให้ไชน้ำเข้านาให้ท่วมและกักน้ำไว้ 5-7 วัน เพื่อเป็นการเพิ่มความชื้นในดิน และทำให้ดินนุ่มเหมาะแก่การเจริญเติบโตของข้าว ใช้คราด หรือ ลูกทูลบย่ำในแปลงนา 1-2 รอบ เพื่อล้มตอซังเดิมและวัชพืชให้ล้มราบไปกับพื้นนา เพื่อให้เมล็ดข้าวที่หว่านตกลงสู่ผิวดิน โดยไม่คาอยู่บนซากวัชพืชและตอซังเดิม ควรจะมีการทำร่องระบายน้ำ เพื่อช่วยในการระบายน้ำออกจากแปลงนา ทำให้ข้าวที่หว่านขึ้นอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว อัตรา 15-20 กิโลกรัมต่อไร่ เตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวออกตามปกติ(แช่ 12 ชั่วโมง และหุ้มข้าวไว้ 48 ชั่วโมง) หลังการย่ำแปลงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ให้หว่านเมล็ดข้าวออกทันทีในสภาพที่แปลงนามีน้ำขังอยู่ หว่านข้าวแล้ว 1 วันให้ไชน้ำออก และหลังจากหว่านข้าวแล้ว 6-8 วัน ให้ฉีดสารเคมีคุมหญ้าอีกครั้งหนึ่งเพื่อควบคุมวัชพืชที่เกิดขึ้นมาภายหลัง

2. พื้นที่ในเขตอาศัยน้ำฝน

เมื่อฝนตกลงมาในเดือนกรกฎาคม ซึ่งวัชพืชและข้าวเริ่มเจริญงอกงามในแปลงนาแล้วให้ฉีดสารเคมี กำจัดวัชพืชเช่นเดียวกับในเขตชลประทาน หลังจากฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืชแล้วให้หว่านข้าวแห้งลงในนาได้ทันที โดยอัตราเมล็ดพันธุ์ข้าว 15-20 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อหว่านข้าวแล้วให้ใช้คราดๆ กลบเพื่อให้เมล็ดข้าวแทรกอยู่ใต้ผิวดินโดยมีวัชพืชที่ถูกสารเคมีแล้วแห้งตายปกคลุมเป็นการรักษาความชื้นไว้ในดิน เมื่อข้าวงอกแล้วประมาณ 7-10 วัน หากมีวัชพืชให้ฉีดพ่นสารเคมีคุมหญ้าอีกครั้งหนึ่งเพื่อควบคุมวัชพืชที่เกิดขึ้นมาภายหลัง

การทำนาแบบลดการไถพรวนจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ก็จะขึ้นอยู่กับพื้นที่ กล่าวคือพื้นที่ที่จะสม่ำเสมอ สามารถควบคุมน้ำได้ดี แล้วยังขึ้นอยู่กับวิธีการกำจัดวัชพืชด้วย เช่น วิธีการฉีดและการเลือกใช้สารกำจัดวัชพืชควรเป็นสารกำจัดที่มีประสิทธิภาพสูงและไม่มีพิษตกค้างในดิน

ผลดีของการพัฒนาแบบลดการไถพรวน พอที่จะสรุปได้ 2 ทาง คือ ข้อดีทางสิ่งแวดล้อม ในการช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ และข้อดีทางเศรษฐกิจ คือการช่วยประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการทำนา แต่ผลผลิตต่อไร่ไม่แน่นอนโดยประหยัดค่าใช้จ่ายได้ไร่ละประมาณ 150 บาทต่อไร่และประหยัดเวลาในการทำนาลงได้มากเช่นกัน (เพื่อที่ทำงาน 20 ไร่ปกติจะทำงานใช้เวลา 10 วัน แต่เมื่อทำนาแบบลดการไถพรวนแล้วจะใช้เวลาเพียง 6 วันเท่านั้น)

ขั้นตอนการทำนาโดยใช้สารชีวภาพ

ขั้นตอนการทำนาโดยใช้สารชีวภาพ จะมีข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. หลังเกี่ยวข้าวแล้วพองเริ่มแห้งให้ฉีดจุลินทรีย์ที่เตรียมไว้ลงไปบนตอซังข้าว
2. โลกบเพื่อหมักดินและป้องกันไฟไหม้ จุลินทรีย์จะทำการย่อยสลายพางและปรับ

โครงสร้างของดิน

3. ช่วงเดือน พ.ค.-มิ.ย. หว่านปุ๋ยหมักชีวภาพ 50-100 กก. ต่อไร่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของดิน
4. หว่านปุ๋ยหมัก
5. ผสมจุลินทรีย์ 20 ลิตร กากน้ำตาล 20 ลิตร ในน้ำ 100 ลิตรเข้าด้วยกัน
6. ฉีดพ่นน้ำจุลินทรีย์ที่เตรียมไว้ให้ทั่วพื้นที่
7. ไถกลบตามปกติเพื่อหมักดินและปรับโครงสร้างดินไปจนถึงหน้าดำนา
8. เมื่อถึงหน้านาทำแปลงเพาะกล้าบนดินที่หมักไว้ หว่านกล้าตามปกติฉีดจุลินทรีย์น้ำทุก 7

วัน

9. เมื่อต้นกล้าพร้อมปักดำให้ไถคราด
10. ปักดำตามปกติควรห่างกัน 40-60 ซม.เพื่อการแตกกอ
11. ปักดำใช้ต้นกล้าเพียง 1-3 ต้น
12. หนึ่งเดือนหลังปักดำข้าวจะแตกกอ
13. ผสมจุลินทรีย์กับน้ำ 1:500 ฉีดพ่นใบหรือเทลงในนาทุกเดือนจนข้าวตั้งท้อง
14. ทำนาชีวภาพ 3 ปีดินจะมีสภาพดีขึ้นต้นทุนค่าปุ๋ยที่ตัวเองใช้เพียง 50 บาทต่อไร่

ขั้นตอนการทำนาโดยใช้สารเคมี

1. หลังเกี่ยวข้าวแล้วพองเริ่มแห้งเกษตรกรจะทำการเผาต่อซึ่งข้าว
2. หลังจากเผาต่อซึ่งข้าวแล้วจะทำการไถกลบเพื่อเป็นการเตรียมดิน
3. ทำการสูบน้ำเข้าแล้วย่นาอีกครั้ง
4. หว่านยาหอยเพื่อเป็นการกำจัดหอยที่จะมากัดกินข้าวที่จะหว่าน
5. ทิ้งไว้ 1 คืน จากนั้นกวาดลอมและซักลอม
6. หว่านข้าวที่ได้เตรียมไว้
7. จากนั้นประมาณ 7 วันสูบน้ำเข้านาไม่ให้อายุข้าวแล้วฉีดยาคุมหญ้า
8. เมื่ออายุข้าวได้ 15 วัน ทำการหว่านปุ๋ยสูตร 46-0-0 ไร่ละประมาณ 25 กิโลกรัม
9. ตรวจดูเมื่อพบแมลงศัตรูพืชรีบกวาดให้ใช้สารกำจัดแมลงทำการฉีดพ่น
10. ฉีดยาบำรุงข้าวและฮอร์โมนเพื่อเป็นการบำรุงให้ข้าวแข็งแรง
11. อายุข้าวได้ 45 วันหว่านปุ๋ยสูตร 46-0-0 รวมกับสูตร 16-20-0 อย่างละครึ่งอีกครั้ง
12. ฉีดยากำจัดแมลงเมื่อพบแมลงรบกวน
13. คอยหมั่นดูแลนากำจัดหญ้าบริเวณคันนาและคอยดูน้ำไม่ให้ดินแห้งเมื่อเริ่มแห้งให้สูบน้ำใส่
14. เมื่อข้าวเริ่มตั้งท้องให้ฉีดยาเร่งแบ่งเพื่อให้ข้าวได้น้ำหนักดี
15. อายุข้าวได้ 110-115 วันก็สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้

น้ำใส่

แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักการพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็นโดยพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

3.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

3.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3.3 ความมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

4.1 เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

4.2 เงื่อนไขคุณธรรม จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

การปฏิบัติตนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจังดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง

2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพของตนเป็นหลักสำคัญ

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีตซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือ ด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น

4. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางในชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งให้ความชัดเจนว่า การที่ต้องให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกินเป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือ ให้มีเกียรติว่า ยืนได้ด้วยตนเอง

5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ตลิดละสิ่งชั่วกิเลสให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายในครั้ง นี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนไม่น้อยที่ดำเนินการ โดยปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราโชวาทว่า พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำร้ายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่วที่ตนเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้นให้่องงามสมบูรณ์ขึ้น ทรงย้ำเน้นว่าคำสำคัญที่สุดคือคำว่า “พอ” ต้องสร้างความพอที่สมเหตุสมผลให้กับตัวเองให้ได้และเราจะพบกับความสุข

แนวคิดระบบเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเกษตรกร

ตามแนวพระราชดำริตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ “ทฤษฎีใหม่” 3 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 มีความพอเพียง เลี้ยงตนเองได้บนพื้นฐานของความประหยัด ขจัดการใช้จ่าย

ขั้นที่ 2 รวมพลังกันในรูปกลุ่ม เพื่อทำการผลิต การตลาด การจัดการ รวมทั้งด้าน

สวัสดิการ การศึกษา การพัฒนาสังคม ฯลฯ

ขั้นที่ 3 สร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพและขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้หลากหลายโดยประสานความร่วมมือกับภาครัฐกิจ ภาคองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคราชการ ให้ด้านเงินทุน การตลาด การผลิตการจัดการ และข่าวสารข้อมูล

ระบบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงมีองค์ประกอบหลัก 3 ประการ ได้แก่

ประการแรก เป็นระบบเศรษฐกิจที่ยึดถือหลักการที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” โดยมุ่งเน้นการผลิตพืชผลให้เพียงพอกับความต้องการบริโภคในครัวเรือนเป็นอันดับแรกเมื่อเหลือพอจากการบริโภคแล้ว จึงคำนึงถึงการผลิตเพื่อการค้าเป็นอันดับรองลงมา ผลผลิตส่วนเกินที่ออกสู่ตลาด แทนที่ว่าตลาดจะเป็นกำไรของเกษตรกร ในสภาพการณ์เช่นนี้เกษตรกรจะกลายเป็นผู้กำหนด หรือเป็นผู้กระทำต่อตลาด แทนที่ว่าตลาดจะเป็นตัวกระทำหรือเป็นตัวกำหนดเกษตรกรดังเช่นที่เป็นอยู่ในขณะนี้ และหลักใหญ่สำคัญยิ่ง คือ การลดค่าใช้จ่าย โดยการสร้างสิ่งอุปโภคบริโภคที่ตนเอง เช่น ข้าว น้ำ ปลา ไข่ ไม้ผล พืชผัก ฯลฯ

ประการที่สอง เศรษฐกิจแบบพอเพียงให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มของชาวบ้าน ทั้งนี้ กลุ่มชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้านจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ให้หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการเกษตรแบบผสมผสาน หัตถกรรม การแปรรูปอาหาร การทำธุรกิจค้าขาย และการท่องเที่ยวระดับชุมชน ฯลฯ เมื่อองค์กรชาวบ้านเหล่านี้ ได้รับการพัฒนาให้เข้มแข็งและมีเครือข่ายที่ กว้างขวางมากขึ้นแล้ว เกษตรกรทั้งหมดในชุมชนก็จะได้รับการดูแลให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งได้รับการ แก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้าน เมื่อเป็นเช่นนี้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศก็จะสามารถเติบโตไปได้ อย่างมีเสถียรภาพ ซึ่งหมายความว่าเศรษฐกิจสามารถขยายตัวไปพร้อม ๆ กับสภาพการณ์ด้านการ กระจายรายได้ที่ดีขึ้น

ประการที่สาม เศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนพื้นฐานของการมีความเมตตา ความเอื้อ ออาทรและความสามัคคีของสมาชิกในชุมชนในการร่วมแรงร่วมใจเพื่อประกอบอาชีพต่าง ๆ ให้ บรรลุผลสำเร็จ ประโยชน์ที่เกิดขึ้น จึงมิได้หมายถึงรายได้แต่เพียงมิติเดียว หากแต่ยังรวมถึงประโยชน์ ในมิติอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การสร้างความมั่นคงให้กับสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน ความสามารถในการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาระบบการเรียนรู้ของชุมชนบนพื้นฐาน ของภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดั่งงามของไทยให้คงอยู่ตลอดไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว นั้น ผู้วิจัยเล็งเห็น ความสำคัญในเรื่องของแนวคิดของระบบเศรษฐกิจพอเพียงที่มีสาระสำคัญดังกล่าวข้างต้นนั้น ควรจะ นำมาใช้เป็นแบบอย่างในการทำนาของชาวบ้าน เพราะวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ หลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้มีการอบรม พัฒนา การจัดทำบัญชีของชาวบ้าน เกี่ยวกับต้นทุนใน การทำนา เพื่อใช้ในการวางแผนค่าใช้จ่าย และกำไรที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งของช่วงเวลาการทำนาของ ชาวบ้าน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปราณี เนรมิตร และคณะ (บทคัดย่อ) ศึกษาอิทธิพลของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการ จัดทำบัญชีครัวเรือน ของเกษตรกรในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุในช่วง 31 - 40 ปี มีวุฒิ การศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และมีอาชีพ ทำนา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 - 10,000 บาทต่อเดือน ในด้านการเปิดรับสื่อ ประชาสัมพันธ์ของการจัดทำบัญชีครัวเรือน ส่วน ใหญ่เกษตรกรจะได้รับความรู้และแนวทางการ ปฏิบัติ การจัดทำบัญชีจากเจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) สาเหตุ ที่เกษตรกรไม่จัดทำบัญชีครัวเรือน คือ ไม่มีเวลา ในการจัดทำ สำหรับด้านการตัดสินใจจัดทำบัญชี ครัวเรือนของเกษตรกรมาจากภาพประกอบและการ จดจำข้อมูลของสื่อประชาสัมพันธ์ สื่อที่มีผลมาก ที่สุด คือ การให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ รองลงมา คือ ภาพประกอบ เนื้อเรื่องของโฆษณาและสุดท้ายคือ เพลงประกอบและจากการใช้คำสถิติ ค่า ไคสแควร์ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 พบว่าปัจจัย ทางด้านการได้รับสื่อข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

สุขใจ ตอนปัญญา (2554) ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกรหมู่ 5 ตำบลหัวดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่า เกษตรกรรายย่อยมีขนาดพื้นที่การปลูกข้าว 10-30 ไร่ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าเกษตรกรมีวิธีการจัดการเกี่ยวกับการปลูกข้าวไม่แตกต่างกัน โดยการเก็บข้อมูลสำหรับช่วงเวลาการเพาะปลูกเดือนมิถุนายน-กันยายน 2554 ต้นทุนเฉลี่ย 5,083.27 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิเฉลี่ย 614 บาทต่อไร่ อัตรากำไรต่อต้นทุน 12.08% และต้นทุนการปลูกข้าวประกอบด้วย 3 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นทุนค่าวัสดุบรื้อยละ 13 ต้นทุนค่าแรงงานบรื้อยละ 24 และต้นทุนค่าใช้จ่ายการผลิตบรื้อยละ 63

ไอ้ลัดดา ผุยชา (2554) การบริการวิชาการเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโดยวิธีการทางบัญชี ในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่ได้เข้าร่วมโครงการอบรมบริการวิชาการ ได้รับความรู้เกี่ยวกับบัญชีต้นทุน และสามารถแยกประเภทของค่าใช้จ่ายและต้นทุนได้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับเกษตรกรปลูกข้าว เนื่องจาก กลุ่มเกษตรกรก่อนเข้าร่วมอบรมโครงการยังมีความรู้ความเข้าใจอยู่ระดับปานกลาง หลังจากที่ได้รับบริการอบรมโครงการเกี่ยวกับการทำบัญชีต้นทุน ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนอยู่ในระดับมาก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. เครื่องมือในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือการวิจัย และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน หรือผู้แทนครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว จำนวน 50 คน เลือกแบบเจาะจง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครัวเรือนกลุ่มเป้าหมาย หมู่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม วิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยการลงพื้นที่บ้านเขวา จำนวน 1 เดือน

ชั้นที่ 2 วางแผนพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้านเขวา การประชุมหารือวิธีการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว ประกอบด้วย อาจารย์สาขาวิชาการบัญชี นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี และชาวบ้านเขวา

ชั้นที่ 3 ดำเนินการจัดทำโครงการอบรมการทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของชาวบ้านเขวา จำนวน 1 วัน

ชั้นที่ 4 ติดตามและประเมินผล ลงพื้นที่เพื่อประเมินผลความสำเร็จของการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว ติดตามจำนวน 2 เดือน

การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบที่ 2 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3-1 ขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสำรวจ เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบติดตามประเมินผล
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของชาวบ้าน
6. อุปกรณ์ในการบันทึกข้อมูล ได้แก่ สมุดจดบันทึก กล้อง

การสร้างเครื่องมือการวิจัย และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. การสร้างแบบสำรวจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

การสร้างแบบสำรวจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขา ตำบลเขา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบปลายเปิด ในตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 ข้อ มีวิธีสร้างดังนี้

1.1 กำหนดเนื้อหาและเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.2 นำสำรวจที่ผู้วิจัยสร้าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อความถามและครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.3 นำแบบสำรวจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์โดยใช้ IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.4 วิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามของแบบสำรวจ โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

1.5 พิมพ์แบบสำรวจที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วให้เป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 12 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลองจริง

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

การสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบปลายเปิด ในตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ มีวิธีสร้างดังนี้

2.1 กำหนดเนื้อหาและเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

2.2 นำสำราจที่ผู้วิจัยสร้าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อความและครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์โดยใช้ IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสำรวจ โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

2.5 พิมพ์แบบสำรวจที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้วให้เป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 12 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลองจริง

3. แบบติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

การสร้างแบบติดตามประเมินผลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบปลายเปิด ในตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ มีวิธีสร้างดังนี้

3.1 กำหนดเนื้อหาและเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับเนื้อหา เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.2 นำแบบประเมินผลที่ผู้วิจัยสร้าง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา การใช้ไวยากรณ์ การใช้คำศัพท์ ความสอดคล้องของจุดประสงค์การเรียนรู้กับข้อความและครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.3 นำแบบติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์โดยใช้ IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบประเมินผล โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

2.5 พิมพ์แบบประเมินผลที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้วให้เป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 12 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลองจริง

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของชาวบ้าน

4.1 การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของชาวบ้าน ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าดำเนินการสร้างและพัฒนา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอน โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการวิจัย

4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

4.3 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญแนะนำ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหา และตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา กับจุดประสงค์โดยใช้ IOC ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. ให้คะแนน 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบวัดได้ไม่ตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามความพึงพอใจของชาวบ้าน โดยใช้สูตร IOC (สมนึก ภัททิยธนี. 2546 : 221) เลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 เป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้

4.5 พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจของชาวบ้านที่ผ่านการตรวจคุณภาพแล้วให้เป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 12 ข้อ เพื่อใช้ในการทดลองจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัญหาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของประชาชนบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของชาวบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของประชาชน บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย ซึ่งกำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 102-103)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นด้วยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.51 – 1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็น อิสระต่อกัน (Independent Sample Test) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
  - 1.1 ร้อยละ (Percentage)
  - 1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)
  - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
  - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation
  - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบคุณลักษณะของตัวแปร คือ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity Test) โดยหาค่า Variance Inflation Factors (VIF)
4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน
  - 4.1 t-test
  - 4.2 F-test (ANOVA)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานเศรษฐกิจพอเพียงของชาวบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เป็นการศึกษาปัญหาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว การพัฒนาบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว โดยใช้วิธีการวิจัยการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ การสังเกตและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปรวข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าวของประชาชนบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของประชาชน บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของชาวบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็น อิสระต่อกัน (Independent Sample Test) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาในการแจกแจง F-distribution
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบใน t-distribution
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)

df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
p - value	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significance)
VIF	แทน	ค่าทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (Variance Inflation Factors)
SE _{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเนื่องจากการวัด

ตอนที่ 1 สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าวของประชาชนบ้านเขวาสํานาน อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

จากการสํารวจชาวบ้านเขวาสํานาน เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนของชาวบ้านเขวาสํานาน โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดประชุมชาวบ้านเขวาสํานาน จำนวน 50 คน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ และทำการสํารวจข้อมูลทั่วไปของชาวบ้าน สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4-1 - 4-5

ตารางที่ 4-1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสํามาย

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	8	16
หญิง	42	84
รวม	50	100

จากตารางที่ 4-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 50 คน ผู้วิจัยเก็บแบบสํารวจได้ครบตามจำนวนทั้งหมด โดยแบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ส่วนเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16

ตารางที่ 4-2 ข้อมูลเกี่ยวกับอายุของผู้ตอบแบบสํารวจ

จำนวนที่ดำเนินการเกษตร	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
น้อยกว่า 25 ปี	3	6.00
25 - 34 ปี	7	14.00
35 - 44 ปี	19	38.00
มากกว่า 44 ปี	21	42.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 4-2 ผู้ตอบแบบสำรวจมีอายุ ระหว่าง อายุ มากกว่า 44 ปี จำนวน 21 คน (ร้อยละ 42) และรองลงมาก็คือ 35 – 44 ปี จำนวน 19 คน (ร้อยละ 38)

ตารางที่ 4-3 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสำรวจ

ระดับการศึกษา	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 4	21	42.00
ประถมศึกษาปีที่ 6	11	24.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	16.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย	7	14.00
อนุปริญญา	1	2.00
ปริญญาตรี	2	4.00
รวม	50	100.00

จากตารางที่ 4-3 ผู้ตอบแบบสำรวจมีระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 42.00) รองลงมา ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 11 คน (ร้อยละ 24.00)

ตารางที่ 4-4 จำนวนข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนที่ดินทำการเกษตร

จำนวนที่ดินทำการเกษตร	จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ	ร้อยละ
น้อยกว่า 5 ไร่	5	10.00
6 – 15 ไร่	23	46.00
16 – 25 ไร่	15	30.00
26 – 35 ไร่	4	8.00
มากกว่า 35 ไร่	3	6.00
รวม	50	100

จากตารางที่ 4-4 ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนที่ดินทำการเกษตร 6-15 ไร่ จำนวน 23 คน (ร้อยละ 46) และรองลงมา 16 – 25 ไร่ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 30)

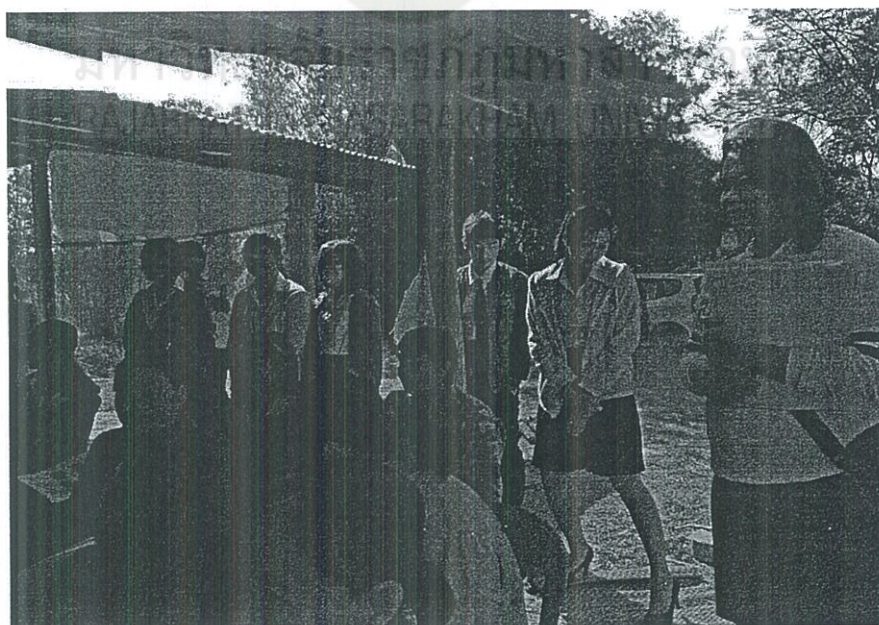
ตารางที่ 4-5 จำนวนข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่มาของรายได้

แหล่งที่มาของรายได้	ปลูกข้าว	ทำสวน
จำนวนคน (50 คน)	50	33
คิดเป็นร้อยละ	100	66

จากตารางที่ 4-5 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพหลักก็คือการปลูกข้าว คิดเป็น ร้อยละ 100 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง และมีอาชีพเสริมก็คือ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 66

จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำนา พบว่า ชาวบ้านเขวาสวนใหญ่รายได้จากการทำนา เฉลี่ยปีละ 70,000 บาท ต่อครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการทำนา เฉลี่ยปีละ 30,000 บาทต่อครัวเรือน กำไรเฉลี่ยครอบครัวละ 40,000 บาทต่อปี

จากการสำรวจความต้องการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว เพื่อให้ทราบรับรายจ่ายเกี่ยวกับการทำนา พบว่า ชาวบ้านเขวาสวนมีความต้องการในการจัดทำบัญชี ร้อยละ 89 ของชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ และแบบฟอร์มที่ต้องการใช้ในการจดบันทึก ชาวบ้านต้องการให้ง่ายต่อการลงบัญชี เพราะชาวบ้านหลายท่านมีความรู้ที่น้อย ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านไม่มีเวลาในการจดบันทึก ลืม หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และสิ่งที่ชาวบ้านมีความต้องการให้ช่วยเหลือ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องของการจัดอบรม และเงินทุนที่สนับสนุนให้ชาวบ้านในกรณีที่เกิดภัยแล้งเกิดขึ้น

ภาพประกอบที่ 4-1 การอบรมเตรียมความพร้อมโดยการสำรวจ

ตอนที่ 2 การพัฒนาการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวของประชาชน บ้านเขวา ตำบล
เขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

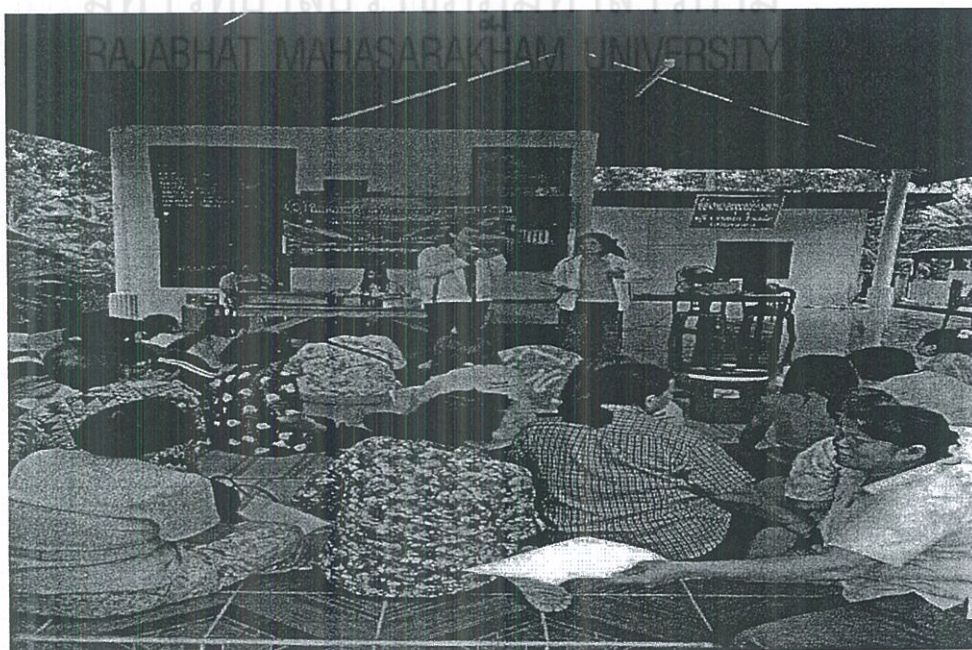
จากการสำรวจความต้องการของชาวบ้านผู้วิจัยการจัดทำแบบฟอร์มเพื่อให้ชาวบ้านได้มีการจด
บันทึกบัญชีเกี่ยวกับการทำนาขึ้น ตามรายละเอียดดังภาพประกอบที่ 4-2

รูปแบบสมุดบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว
บันทึกที่รายรับรายจ่าย

วันเดือน ปี.....	รายการ	รายรับ			รวม (1+2 +3) = (4)	ค่าใช้จ่าย					รวม (5+6+7 +8+9) = (10)	
		ขาย ข้าว (1)	จำนำ ข้าว (2)	อื่น ๆ (3)		ปรับ หน้า ดิน (5)	ซื้อ ต้น กล้า (6)	ซื้อ ปุ๋ย (7)	ค่า จ้าง (8)	อื่น ๆ (9)		

ภาพประกอบที่ 4-2 รูปแบบสมุดบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

ผู้วิจัยได้อบรมชาวบ้านเกี่ยวกับการจดบันทึกเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนข้าว เพื่อเกิดความเข้าใจในการ
จดบันทึก ดังภาพประกอบที่ 4-3 – ภาพประกอบที่ 4-4

ภาพประกอบที่ 4-3 อบรมเกี่ยวกับการจดบันทึกที่รายรับรายจ่ายการทำนา

ภาพประกอบที่ 4-4 อบรมเกี่ยวกับการจดบันทึกรายรับรายจ่ายการทำนา

ผู้วิจัยได้ทำการติดตามและประเมินผลการจดบันทึกเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนข้าว โดยลงพื้นที่ตามบ้านของชาวบ้าน และได้จัดอบรมโครงการอาชีพเสริมให้ชาวบ้านเขา และทำการติดตามการจดบันทึกพบว่า ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการทำนา ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับครอบครัว และสามารถทำให้ทราบถึงกำไรที่เกิดขึ้นจากการทำนาโดยเฉพาะ และการเก็บรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำนา ของชาวบ้านเขา เฉลี่ยประมาณต่อปี เท่ากับ 30,000 บาท (เก็บรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกในสมุดแบบฟอร์ม)

ภาพประกอบที่ 4-4 การติดตามและประเมินผลการจัดบันทึกบัญชีเกี่ยวกับข้าว

การวิเคราะห์เนื้อหา และเขียนบรรยายตามประเด็นที่ศึกษา เช่น สภาพของชุมชน ประวัติความเป็นมา ปัญหา ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ทั้งเรื่องการบริหารจัดการ บัญชี ข้อเสนอแนะของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาของการเพาะปลูกข้าวของเกษตรกร ชาวบ้านเขวาสันติ อําเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 3 ท่านดังนี้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอบรมบัญชีต้นทุน พบว่า สภาพปัญหาของชาวบ้านส่วนมากแล้วจะเป็นเรื่องฤดูกาลที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก เพราะในปี 2556 -2557 สภาพอากาศแล้งมาก จึงทำให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และเรื่องของปุ๋ย ที่มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการเพาะปลูกสูง รวมถึงค่าจ้างแรงงานก็สูงตามไปด้วย แต่ที่หนักใจมากที่สุดก็คือ ราคาข้าวสารตกต่ำลงมาก อยากให้รัฐบาลมองถึงเรื่องนี้ให้มากกว่านี้ด้วย ดังนั้นจากการสอบถามผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเรื่องของสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย
2. ปัญหาเรื่องต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการเกษตรสูงเกินไป
3. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ในเรื่องราคาข้าว

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยายและสรุปผลการดำเนินการวิจัย โดยผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 50 คน ดังตารางที่ 4-6 – 4-11

ตารางที่ 4-6 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว โดยรวมและเป็นรายด้าน

ความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านวิทยากร	4.64	0.55	มากที่สุด
2. ด้านความรู้ความเข้าใจ	4.57	0.68	มากที่สุด
3. ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม	4.53	0.57	มากที่สุด
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.69	0.66	มากที่สุด
โดยรวม	4.61	0.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-6 พบว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิทยากร ($\bar{X} = 4.64$) ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 4.57$) ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.53$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.69$)

ตารางที่ 4-7 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านวิทยากร เป็นรายชื่อ

ความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับ การจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านวิทยากร	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยากร	4.67	0.53	มากที่สุด
2. การถ่ายทอดของวิทยากร	4.58	0.53	มากที่สุด
3. สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น	4.59	0.58	มากที่สุด
4. ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย	4.65	0.58	มากที่สุด
5. การตอบคำถามของวิทยากร	4.70	0.54	มากที่สุด
โดยรวม	4.64	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-7 พบว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านการจัดโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ การตอบคำถามวิทยากร ($\bar{X} = 4.70$) ด้านความพร้อมเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดโครงการ ($\bar{X} = 4.59$) และใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.65$)

ตารางที่ 4-8 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านความรู้ความเข้าใจเป็นรายข้อ

ความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านความรู้ความเข้าใจ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อนอบรม	4.45	0.57	มาก
2. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังอบรม	4.67	0.81	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่ได้รับ	4.70	0.54	มากที่สุด
4. สามารถบูรณาการจากการเข้าอบรมครั้งนี้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง	4.38	0.61	มากที่สุด
5. สามารถอธิบายและสื่อสารให้บุคคลอื่นเข้าใจ	4.63	0.78	มากที่สุด
โดยรวม	4.57	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-8 พบว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.70$) ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังอบรม ($\bar{X} = 4.67$) และสามารถบูรณาการจากการเข้าอบรมครั้งนี้ไปสู่การปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.38$)

ตารางที่ 4-9 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเป็นรายข้อ

ความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม	4.52	0.68	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของวัน-เวลาในการจัดกิจกรรม	4.38	0.61	มากที่สุด
3. ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์	4.75	0.72	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม	4.45	0.67	มากที่สุด
โดยรวม	4.53	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 4-9 พบว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุที่สมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.75$) ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.52$) และความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.38$)

ตารางที่ 4-10 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับเป็นรายข้อ

ความพึงพอใจของชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้	4.88	0.68	มากที่สุด
2. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.67	0.73	มากที่สุด
3. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้	4.77	0.77	มากที่สุด
4. มีความมั่นใจขึ้นในการนำไปสู่การปฏิบัติงาน	4.38	0.61	มากที่สุด
5. ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้อีก	4.75	0.87	มากที่สุด
โดยรวม	4.69	0.66	มากที่สุด

จากตารางที่ 4-10 พบว่า ชาวบ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว ด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับ อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 3 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ดังนี้ ด้านความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมในครั้งนี้ ($\bar{X} = 4.88$) ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้อีก ($\bar{X} = 4.75$) และสามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้ ($\bar{X} = 4.77$)

ตารางที่ 4-11 สรุปผลของกระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ระดับความเข้าใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ก่อนเข้าร่วมโครงการ	3.38	0.581	ปานกลาง
หลังเข้าร่วมโครงการ	3.55	0.686	มาก

จากตารางที่ 4-11 พบว่า ชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ ก่อนเข้าร่วมโครงการ มีระดับความรู้ความเข้าใจปานกลาง แต่พอเข้าอบรมและจัดทำสมุดบัญชีสำหรับข้าวมีความรู้ความเข้าใจระดับมาก

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา โดยใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มที่เป็น อิสระต่อกัน (Independent Sample Test) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4-12 – 4-14

ตารางที่ 4-12 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (n)	$\bar{X}$	S.D.	t-Value	P-Value
ชาย	8	4.03	0.26	0.243	0.625
หญิง	42	3.94	0.54		

จากตารางที่ 4-12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ พบว่า ชาวบ้านที่มีเพศแตกต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-13 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-Value
ระหว่างกลุ่ม	3	0.670	0.223	0.876	0.462
ภายในกลุ่ม	47	9.689	0.255		
รวม	50	10.360			

จากตารางที่ 4-13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามอายุ พบว่า ชาวบ้านที่มีอายุแตกต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4-14 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามระดับการศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P-Value
ระหว่างกลุ่ม	3	0.102	0.038	0.129	0.943
ภายในกลุ่ม	47	39.058	0.262		
รวม	50	39.160			

จากตารางที่ 4-14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ชาวบ้านที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นสำคัญในการนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ต่อไปนี้

1. จากการสำรวจชาวบ้านเขวา เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนของชาวบ้านเขวา โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดประชุมชาวบ้านเขวา จำนวน 50 คน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ และทำการสำรวจข้อมูลทั่วไปของชาวบ้านพบว่า

1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 50 คน ผู้วิจัยเก็บแบบสำรวจได้ครบตามจำนวนทั้งหมด โดยแบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง ได้แก่ เพศหญิง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 84 ส่วนเพศชาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 16

1.2 ผู้ตอบแบบสำรวจมีอายุ ระหว่าง อายุ มากกว่า 44 ปี จำนวน 21 คน (ร้อยละ 42) และรองลงมาคือ 35 – 44 ปี จำนวน 19 คน (ร้อยละ 38)

1.3 ผู้ตอบแบบสำรวจมีระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 42.00) รองลงมา ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 11 คน (ร้อยละ 24.00)

1.4 ผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนที่ดินทำการเกษตร 6-15 ไร่ จำนวน 23 คน (ร้อยละ 46) และรองลงมา 16 – 25 ไร่ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 30)

1.5 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอาชีพหลักก็คือการปลูกข้าว คิดเป็น ร้อยละ 100 ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง และมีอาชีพเสริมก็คือ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 66

1.6 จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำนา พบว่าชาวบ้านเขวาส่วนใหญ่รายได้จากการทำนา เฉลี่ยปีละ 70,000 บาท ต่อครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการทำนา เฉลี่ยปีละ 30,000 บาทต่อครัวเรือน กำไรเฉลี่ยครอบครัวละ 40,000 บาทต่อปี

จากการสำรวจความต้องการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว เพื่อให้ทราบรับรายจ่ายเกี่ยวกับการทำนา พบว่า ชาวบ้านเขวามีความต้องการในการจัดทำบัญชี ร้อยละ 89 ของชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ

2. จากการติดตามและประเมินผลชาวบ้านเขวา เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนของชาวบ้านเขวา โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดประชุมชาวบ้านเขวา จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้ทำการติดตามและประเมินผลการจัดบันทึกเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนข้าว โดยลงพื้นที่ตามบ้านของชาวบ้าน และได้จัดอบรมโครงการอาชีพเสริมให้ชาวบ้านเขวา และทำการติดตามการจัดบันทึก พบว่า ชาวบ้านมีการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว แล้วพบถึงรายรับและรายจ่ายที่เป็นต้นทุนเกี่ยวกับการทำนา

3. จากการสัมภาษณ์กลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการอบรมบัญชีต้นทุน พบว่า สภาพปัญหาของชาวบ้านส่วนมากแล้วจะเป็นเรื่องฤดูกาลที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกข้าว เพราะในปี 2556 -2557 สภาพอากาศแล้งมาก จึงทำให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และเรื่องของปุ๋ย ที่มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการเพาะปลูกสูง รวมถึงค่าจ้างแรงงานก็สูงตามไปด้วย แต่ที่หนักใจมากที่สุดก็คือ ราคาข้าวสารตกต่ำลงมาก

4. ชาวบ้านมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าวอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม และด้านประโยชน์ที่ได้รับ ตามลำดับ

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา พบว่า ชาวบ้านที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าวไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. จากการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำนา พบว่า ชาวบ้านเขวาส่วนใหญ่รายได้จากการทำนา เฉลี่ยปีละ 70,000 บาท ต่อครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการทำนา เฉลี่ยปีละ 30,000 บาทต่อครัวเรือน กำไรเฉลี่ยครอบครัวละ 40,000 บาทต่อปี จากการสำรวจความต้องการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว เพื่อให้ทราบรับรายจ่ายเกี่ยวกับการทำนา พบว่า ชาวบ้านเขวามีความต้องการในการจัดทำบัญชี ร้อยละ 89 ของชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการ และแบบฟอร์มที่ต้องการใช้ในการจัดบันทึก ชาวบ้านต้องการให้ง่ายต่อการลงบัญชี เพราะชาวบ้านหลายท่านมีความรู้ น้อย ปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่แล้วชาวบ้านไม่มีเวลาในการจัดบันทึก สิม หรือไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี และสิ่งที่ชาวบ้านมีความต้องการให้ช่วยเหลือ ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องของการจัดอบรม และเงินทุนที่สนับสนุนให้ชาวบ้านในกรณีที่เกิดภัยแล้งเกิดขึ้น สิ่งที่คุณวิจัยได้ทำการสำรวจมานั้นทำให้ทราบถึงความต้องการของชาวบ้าน ส่วนมากชาวบ้านเป็นผู้มีความรู้ น้อย จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จึงไม่มีการจัดบันทึกเกี่ยวกับรายจ่ายที่เกิดขึ้น และทำให้ชาวบ้านไม่ทราบถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการทำนาได้เลยว่าเกิดขึ้นเท่าไร แต่ทราบเฉพาะรายได้จากการขายข้าวเท่านั้น สิ่งนี้จึงทำให้ผู้วิจัยได้มีการจัดอบรมและบอกถึงประโยชน์ต่อการจัดบันทึกรายจ่ายที่เกิดขึ้นจากการทำนา จะได้ทราบว่าตนเอง

ทำนาในแต่ละปีจะมีกำไรเกิดขึ้นเท่าไร หรืออาจมีการวางแผนในเรื่องของการออมเงินไว้เพื่อใช้ในปีถัดไป ที่ไม่ต้องกู้ยืมเงินจากที่อื่นมาใช้ในการทำนา

2. จากการติดตามและประเมินผลชาวบ้านเขา เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนของชาวบ้านเขา โดยผู้วิจัยได้ทำการจัดประชุมชาวบ้านเขา จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้ทำการติดตามและประเมินผลการจัดบันทึกเกี่ยวกับบัญชีต้นทุนข้าว โดยลงพื้นที่ตามบ้านของชาวบ้าน และได้จัดอบรมโครงการอาชีพเสริมให้ชาวบ้านเขา และทำการติดตามการจัดบันทึก พบว่า ทำให้ทราบถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการทำนา ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับครอบครัว และสามารถทำให้ทราบถึงกำไรที่เกิดขึ้นจากการทำนาโดยเฉพาะ และการเก็บรวบรวมข้อมูลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการทำนา ของชาวบ้านเขา เฉลี่ยประมาณต่อปี เท่ากับ 30,000 บาท จากการอบรมและบอกถึงประโยชน์ต่อการจัดบันทึก ทำให้ชาวบ้านมีแรงกระตุ้นในการจัดบันทึก และทำให้ทราบถึงรายจ่ายในการทำนาในปี 2557 ได้ และทราบถึงกำไรที่เกิดขึ้นในปีด้วย ชาวบ้านมีความพอใจต่อการจัดบันทึกมา และคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและครอบครัวเป็นอย่างมาก

3. จากการสัมภาษณ์กลุ่มชาวบ้านที่เข้าร่วมโครงการอบรมบัญชีต้นทุน พบว่า สภาพปัญหาของชาวบ้านส่วนมากแล้วจะเป็นเรื่องฤดูกาลที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกข้าว เพราะในปี 2556 -2557 สภาพอากาศแล้งมาก จึงทำให้กลุ่มเกษตรกรมีน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูก และเรื่องของปุ๋ย ที่มีราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการเพาะปลูกสูง รวมถึงค่าจ้างแรงงานก็สูงตามไปด้วย แต่ที่หนักใจมากที่สุดก็คือ ราคาข้าวสารตกต่ำลงมาก สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ชาวบ้านอยากให้รัฐบาลมองถึงเรื่องนี้ให้มากกว่านี้ด้วย ดังนั้นจากการสอบถามผู้วิจัยสามารถสรุปประเด็นได้ดังต่อไปนี้

- 3.1 ปัญหาเรื่องสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย
- 3.2 ปัญหาเรื่องต้นทุน และค่าใช้จ่ายในการเกษตรสูงเกินไป
- 3.3 ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล ในเรื่องราคาข้าว

4. ชาวบ้านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าวอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านวิทยากร ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม และด้านประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากชาวบ้านมีความพึงพอใจเป็นอย่างมากต่อการจัดทำบัญชีต้นทุน และสามารถบอกถึงรายจ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการทำนาได้ และสามารถรับรู้กำไรที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงอยากให้มีการจัดโครงการในการอบรมในเรื่องแบบนี้บ่อย ๆ

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา พบว่า ชาวบ้านที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับข้าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เนื่องจาก การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนข้าวสามารถจัดทำได้ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ ระดับการศึกษา ก็มีความพึงพอใจในการจัดทำบัญชีต้นทุนข้าว

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการปรับปรุงแบบฟอร์มที่สามารถใช้ประโยชน์ต่อเนื้อได้มากกว่านี้ และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์รายการได้สะดวกมากกว่าเดิม โดยมีการจัดทำรายสรุปเป็นรายสัปดาห์ หรือรายเดือน เพื่อเกิดความเข้าใจง่ายขึ้น
2. การวิจัยในระยะเวลาสั้น ยังไม่ส่งผลให้ปัญหาหนี้สินที่มีอยู่ลดลงได้ ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพราะการจะแก้ไขเรื่องปัญหาหนี้สินต้องใช้ระยะเวลาที่นาน
3. ควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ต่อกับกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านอื่น เพื่อทำให้เกิดประสิทธิผลภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว
2. ควรมีการศึกษาในการส่งเสริมการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของครอบครัวในระดับประถมศึกษา หรือระดับมัธยมศึกษา
3. ควรมีการส่งเสริมด้านจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ระดับกลุ่ม หรือองค์กรภาคประชาชน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

บรรณานุกรมภาษาไทย

- จารุวรรณ บุตรสุวรรณ. (2556). การพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของประชาชนหมู่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ : มหาสารคาม.
- ดวงมณี โกมารทัต. (2553). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจมาศ อภิสิริภิญโญ. (2550). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ : ดวงกมลสมัย.
- ปราณี เนรมิตร และคณะ. การศึกษาอิทธิพลของสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในเขตอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์.
- ลำไย มากเจริญ (2551). การบัญชีต้นทุน. กรุงเทพฯ : ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช. (2551). การบัญชีต้นทุน 1 และการบัญชีต้นทุน 2. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช : กรุงเทพฯ.
- สุขใจ ตอนปัญญา. (2554). ต้นทุนและผลตอบแทนในการลงทุนปลูกข้าวของเกษตรกรหมู่ 5 ตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร. ค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเขวา. (2556). ข้อมูลทั่วไปของตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. (Online). <http://www.tumbonkhwao.go.th/index.php>. 15 เมษายน 2557.
- ไอลัดดา ผุยชา (2554). การบริการวิชาการเพื่อท้องถิ่นในการเพิ่มศักยภาพของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโดยนำวิธีการทางบัญชี ในเขตอำเภอนาเชือก จังหวัดมหาสารคาม. สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ : มหาสารคาม.

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสำรวจ

เพื่องานวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์..... ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชาวบ้าน

1. ชื่อ ..... อายุ ..... ปี

2. เพศ..... ระดับการศึกษา.....

3. ที่อยู่.....

.....

4. สมาชิกในครอบครัว จำนวน.....คน ประกอบด้วย

.....

.....

5. จำนวนที่นา.....ไร่ สวน.....ไร่

6. หนี้สินที่เกิดขึ้นจาก.....

.....

7. การประกอบอาชีพ และรายได้

7.1 อาชีพหลัก.....

7.1 อาชีพเสริม.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำนาของชาวบ้าน

1.1 รายได้ที่เกิดขึ้นจากการทำข้าวได้แก่ ประมาณเท่าไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ต้องการให้ช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสัมภาษณ์

เพื่องานวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์บุคคล ในการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนข้าว

วันที่สัมภาษณ์..... ผู้สัมภาษณ์.....
ชื่อ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

1. ประวัติส่วนตัวโดยสังเขป

.....
.....
.....
.....

2. การประกอบอาชีพ/รายได้

.....
.....
.....
.....

3. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับการทำนา

.....
.....
.....
.....

4. ความภาคภูมิใจที่ได้รับจากการทำบัญชี

.....
.....
.....
.....

5. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดทำบัญชีต้นทุน

.....
.....
.....
.....

แบบติดตามประเมินผล

เพื่องานวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ของประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง แบบติดตามประเมินผลการจัดทำบัญชี ประชาชนหมู่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์..... ผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อ.....บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

1. คราวเรือนท่านได้จดบันทึกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับข้าวเป็นประจำหรือไม่ อย่างไร ผู้ที่บันทึกคือใคร

.....
.....
.....

2. แบบฟอร์มบัญชีต้นทุนข้าวที่ท่านทำมีความยาก ง่าย หรือ มีอุปสรรค ในเรื่องใด
และแบบฟอร์มที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

.....
.....
.....

3. ปัญหาการจัดทำบัญชีที่เกิดขึ้น มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

4. ข้อมูลที่ได้ คราวเรือนได้นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และ วางแผน จัดทำกิจกรรมแก้ไข
ปัญหาที่ เกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

.....
.....
.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข่าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

น้อยกว่า 30 ปี

30 - 40 ปี

41 - 50 ปี

มากกว่า 50 ปี

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษาตอนต้น

ประถมศึกษาตอนปลาย

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย

อนุปริญญา

ปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนข่าว

คำชี้แจง : โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เกี่ยวกับต้นทุนข่าว	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิทยาการ					
1. การเตรียมตัวและความพร้อมของวิทยาการ					
2. การถ่ายทอดของวิทยาการ					
3. สามารถอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจนและตรงประเด็น					
4. ใช้ภาษาที่เหมาะสมและเข้าใจง่าย					
5. การตอบคำถามของวิทยาการ					

ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี เกี่ยวกับต้นทุนข้าว	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านความรู้ความเข้าใจ					
6. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อนอบรม					
7. ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้หลังอบรม					
8. ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระที่ได้รับ					
9. สามารถบูรณาการจากการเข้าอบรมครั้งนี้ไปสู่ การปฏิบัติได้จริง					
10. สามารถอธิบายและสื่อสารให้บุคคลอื่นเข้าใจ					
ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม					
11. ความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรม					
12. ความเหมาะสมของวัน-เวลาในการจัดกิจกรรม					
13. ความพร้อมของอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์					
14. ความพึงพอใจในเอกสารประกอบการจัดกิจกรรม					
ด้านประโยชน์อื่นที่ได้รับ					
15. ความคุ้มค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ในครั้งนี้					
16. สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานได้					
17. สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้					
18. มีความมั่นใจขึ้นในการนำไปสู่การปฏิบัติงาน					
19. ท่านต้องการให้จัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกันนี้อีก					

ภาคผนวก ข

ตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ก-1 ค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.5158
2	0.6590
3	0.7048
4	0.7936
5	0.7808
6	0.8113
7	0.7330
8	0.5973
9	0.6620
10	0.5662
11	0.6136
12	0.6627
13	0.6023
14	0.8728
15	0.7633
16	0.6085
17	0.7092
18	0.6614
19	0.8532

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9529

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเอกสารเกี่ยวกับงานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว บนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สมุดบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว
ประจำครอบครัว

ของ

ชื่อ-สกุล..... น.ส. ชนิษานต์ อดภัยเพน

เลขที่บัตรประชาชน..... 3. 4401

บ้านเลขที่..... 12..... หมู่ที่..... 1..... ตำบล..... 6121..... อำเภอ..... เมือง..... จังหวัด..... มหาสารคาม.....

สมุดบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

บันทึกกรรายรับรายจ่าย

๒๕๖๗

วันเดือนปี.....	รายการ	รายรับ			รวม (1+2+3) = (4)	ค่าใช้จ่าย				รวม (5+6+7 +8+9) = (10)	
		ขายข้าว (1)	จำหน่ายข้าว (2)	อื่น ๆ (3)		ปรับหน้า ดิน (5)	ซื้อต้น กล้า (6)	ซื้อปุ๋ย (7)	ค่าจ้าง (8)		อื่น ๆ (9)
10/10 57	✓ รายทดแผนผัง	5950				1400	1900	7,000	1A400	—	24,700
๒๑/11 ๕๗	.๑ ๗๗๗	๕๗,๔๐๐			๕๗,๕๐๐						

= รายรับ ๕๗,๕๐๐ บาท.
 ๒ รายจ่าย ๒๔,๗๐๐ บาท.

แบบสำรวจ

เพื่องานวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์ ๑/๕/๒๕๖๕ ผู้สัมภาษณ์ สุกัญญา สุธรรม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของชาวบ้าน

- ชื่อ ..... อธิกานต์ ..... อายุ ๓๙ ปี
..... อทัยแพน
- เพศ ..... หญิง ..... ระดับการศึกษา.....
- ที่อยู่..... (๖ ม. ๑ บ้านเขวา ต.เขวา (เมือง) จ.มหาสารคาม
- สมาชิกในครอบครัว จำนวน ๕ คน ประกอบด้วย
..... ๑ คน ..... ๑ คน ..... ๑ คน
..... พ่อ-แม่
- จำนวนที่นา ๑๔ ไร่ สวน..... ไร่
- หนี้สินที่เกิดขึ้นจาก..... -
- การประกอบอาชีพ และรายได้
7.1 อาชีพหลัก..... ปลูกข้าว - ทำนา
7.1 อาชีพเสริม.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

- ข้อมูลเกี่ยวกับการทำนาของชาวบ้าน
1.1 รายได้ที่เกิดขึ้นจากการทำข้าวได้แก่ ประมาณเท่าไร
..... ๑ ไร่ ประมาณ ๕๐๐๐๐ บาท .....
- 1.2 ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการทำข้าวได้แก่ ประมาณเท่าไร
..... ๓ ไร่ ค่าใช้จ่ายในการทำนา ประมาณ ๓๕๐๐๐ บาท .....

2. ท่านมีความต้องการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนข้าวหรือไม่ อย่างไร เพราะเหตุใด

ต้องการ เพราะจะได้รู้ว่าต้นทุนข้าวเท่าไหร่

2. แบบฟอร์มที่ท่านต้องการใช้เป็นอย่างไร แบบที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

รูปร่าง ง่าย ๆ

3. มีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้างในการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนข้าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

4. ต้องการให้ช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องใดบ้าง

ข้อมูลในบทที่ ๑๑

แบบสัมภาษณ์

เพื่องานวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับชาวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์บุคคล ในการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนข้าว

วันที่สัมภาษณ์..... ๔/๕/๑๔..... ผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อ ชนิกานต์ อภัยแทน บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๑ ตำบล เขวา
อำเภอ เมือง จังหวัด มหาสารคาม

1. ประวัติส่วนตัวโดยสังเขป

.....
.....
.....

2. การประกอบอาชีพ/รายได้

ทำนา ๔๐,๐๐๐ บาท ต่อปี

3. การเริ่มต้นและแรงบันดาลใจในการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าว

อยากดูกำไรจะ มีรายรับรายจ่ายเท่าไร จะได้ว่า รายได้กำไรเท่าไร

4. ได้อะไรจากการที่จัดทำบัญชีต่อตนเอง ครอบครัว สังคม

ได้รู้รายรับรายจ่าย แต่ละรอบ

5. ความภาคภูมิใจที่ได้รับจากการทำบัญชี

จะได้รู้รายรับรายจ่าย จะได้วางแผนถูก.

6. ปัญหา/อุปสรรคในการจัดทำบัญชี

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบติดตามประเมินผล

เพื่องานวิจัย เรื่อง กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข่าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของ
ประชาชน ในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง แบบติดตามประเมินผลการจัดทำบัญชี ประชาชนหมู่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์..... ผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อ..... ⁽ชนิศนต ๑พี่แทน..... บ้านเลขที่..... ๒ หมู่ที่..... ๒ ตำบล..... ๒๒๑.....
อำเภอ..... ๒๒๑..... จังหวัด..... มหาสารคาม.....

1. คราวเรือนท่านได้จัดบันทึกค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับข่าวเป็นประจำหรือไม่ อย่างไร ผู้ที่บันทึกคือใคร

ทำประจำ ๒๒๑
.....
.....

2. แบบฟอร์มบัญชีต้นทุนข่าวที่ท่านทำมีความยาก ง่าย หรือ มีอุปสรรค ในเรื่องใด
และแบบฟอร์มที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

ไม่ยาก
.....
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3. ปัญหาการจัดทำบัญชีที่เกิดขึ้น มีอะไรบ้าง

.....
.....
.....

4. ข้อมูลที่ได้ คราวเรือนได้นำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่และ วางแผน จัดทำกิจกรรมแก้ไขปัญหาที่
เกิดขึ้นหรือไม่ อย่างไร

ได้
.....
.....
.....

5. การจัดทำบัญชีครัวเรือนมีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

มี ทำในโครงการหมู่บ้าน
.....
.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวจากรุวรรณ บุตรสุวรรณ

สถานที่เกิด จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 97/80 ถนนสารคาม-วาปีปทุม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
จังหวัดมหาสารคาม

ตำแหน่งที่ทำงานปัจจุบัน อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

สถานที่ทำงานปัจจุบัน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545 ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

พ.ศ. 2551 ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต (บช.ม.) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผลงานด้านวิจัย

พ.ศ. 2551 ผลกระทบของการเรียนรู้ขององค์กร และการสนับสนุนขององค์กร ที่มีต่อ
ประสิทธิภาพระบบสารสนเทศทางการบัญชีของนักบัญชีธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย
ได้รับรางวัลวิทยานิพนธ์ดีเด่น

พ.ศ. 2554 ความรู้ความสามารถด้านบัญชีสำหรับการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม ตามความคิดของบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2555 ผลกระทบของการประยุกต์ใช้ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตที่มีต่อคุณภาพกำไรของ
ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย

พ.ศ. 2556 การพัฒนาการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อการพึ่งพาตนเองของประชาชน
หมู่บ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ. 2557 กระบวนการจัดทำบัญชีต้นทุนเกี่ยวกับข้าวบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียงของประชาชนในบ้านเขวา ตำบลเขวา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม